

KAMEETHARI ÑAANTSI ROSANKENATAKERI JUAN

Atziritage iitaitziri “Ñaantsi”

1 ¹Owakera etantanakari riwetsikantaitzi pairani, ari itzimake iitaitziri “Ñaantsi”. Ari itsipatari Pawa. Tema Pawa rini irirori. ²Iri itsipatakari pairani Pawa owakera etantanakari riwetsikantaitzi. ³Iri wetsikajaantakerori maawoini tzimayetatsiri. Tekaatzi apaani okaatzi tzimayetatsiri jaka kaari riwetsike irirori. ⁴Roshiyawaitakari kiteesheenkari ikiteenkaatakotairi atziripaini ompoñaantyaari inkañaaneyetai. ⁵Roshiyawaitakari kiteesheenkatakotantatsiri otsirenikitzira. Temaita roitsinampairi roitsiwakawakerira oshiyakotakawori tsirenikiri.

⁶Pairani rotyaantake Pawa apaani atziri, iita Juan. ⁷Iriitake kenkithatakotapaakeriri iitaitziri “Kiteesheenkari”, ompoñaantyaari inkemisantaifero maawoini riyotaaneri. ⁸Jirika Juan kaari iitaitziri “Kiteesheenkari.” Iriira pokaintsiri inkenkithakoteri.

⁹Tema pokake jaka kipatsiki maperotzirori roshiyakotari kiteesheenkari, iri kiteesheenkatakotairiri atziripaini. ¹⁰Risaikapaintzi jaka isaawiki. Tema iri wetsikakeriri isaawikisatzipaini. Iro kanzimaitacha te riyotawakeri isaawikisatziite. ¹¹Risaikimowetapaintari isheninkapaini. Temaita raakameethatawakeri. ¹²Iriima ikaatzi aakameethatawakeriri, aakotaapiintanairiri iwairo ikemisantairi, iriira itomintaari Pawa. ¹³Itomi rowayetairi Pawa. Temaita oshiyawo itomintantapiinta atziripaini, iñaamankakiini ikowi rowaiyantawaite. Iriima Pawa apaniroini ikowake intomitantya tekaatsi otsiwakakaiyaarine.

¹⁴Jirika iitaitziri “Ñaantsi”, atziritage, risaikimotapaintai. Neshironkakitantaneri rini. Irooperori okanta riñaaneyetari. (Naakapaini ñaakerori itasorenka rapintzite itomi, ari oshiyakawo itasorenka Ipaapate.) ¹⁵Iriitake richeraawentapaake pairani Juan, ikantapaake: “Jirika nokenkithatakotakeri pairani, nokantake: ‘Awotsikitake

poyaatenane, ranaana naaka, tema iri etakawo pairani itzimi.’ ” ¹⁶Tema iriiperowaitake irirori, iro añantaawori maawoini ineshironkatapiintai. ¹⁷Pairani, iri Moisés-ni rosankenatakaitakeri Inintakaantaitanewo. Iriima Jesucristo iri neshironkayetairi, irijatzi kenkithatapaintzirori Irooperori. ¹⁸Tekaatsi materone iñeeri Pawa. Iriima rapintzite itomi Ashitairi, saikimotziriri, iriitake kamantairi aakapaini ayotantaari tsika ikanta irirori.

Ikamantantakeri Juan omitsitsiyaatanteneri

(Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17)

¹⁹Ikanta Judá-ite nampitawori Jerusalén-ki, rotyaantake Imperatasorentsitaarewo itsipataakeri Leví-ite, riyaae rosampiteri Juan, inkanteri: “¿Piitaka eeroka?” ²⁰Te rimanakota Juan, ikamantakeri, ikantziri: “Te naaka Cristo.” ²¹Irojatziri rapiitantaitakariri rosampiitziri: “¿Tsikama piitayaaka? ¿Eerokama Elías-ni?” Ikantzi Juan: “Te naaka.” Eekero ishintsitaitatzi rosampiitziri: “¿Eerokama Kamantanteneri noyaakoneentziri?” Ikantzi: “Te.” ²²Ari ikantaitziri: “¿Piitaka eeroka? Pinkamantena, onkene nonkamantapairi otyaantanari. Pinthawetakotya.” ²³Rapiitanakero Juan, ikantzi: “Naakatake cheraacheraatapaintsine ochempiki, nonkantante: ‘Powameethatainiri Awinkatharite tsika inkenapaake, poshiyakayero rotampatzikaitziro awotsi.’ Irootajaantake ikenkithatakotakeri pairani Kamantanteneri Isafas-ni.”

²⁴Ikanta rotyaantane Fariseo-paini, ²⁵eekero rosampitanakitziiri, ikantziri: “Tera eeroka Cristo pine, te eeroka Elías, te eeroka Kamantanteneri eejatzi. ¿Oitaka pomitsitsiyaatantantari?” ²⁶Ari ikantzi Juan: “Apatziro nomitsitsiyaatantashimatsitawo naaka ñaa. Iro kantzimaitacha eenitatsi apaani jaka pitsipatakari, kaari piyotaiyeni, ²⁷iriitake poyaatapaakenane. Te onkantaatsikaitya naaka roshiyakaina rimperatanewo ompoñaantyaari no-zapato-ryaayitziteri.” ²⁸Maawoini jiroka, iro awisaintsiri pairani janta iitaitziri Betábara, intatsikero ñaa Jordán tsika romitsitsiyaatantzi pairani Juan.

Rowejate Pawa

²⁹Okanta okiteeshetamanai iñaawairi Juan ikenapai Jesús, ikantzi: “Jirika rowejate Pawa, iriira peyakotairine iyaariperonka atziripaini. ³⁰Iri nokenkithatakotzitakari nokantake: ‘Awotsikitake atziri poyaatenane, ranaana naaka, tema iri etakawo pairani tekera notzimiita naaka.’ ³¹Te niyowetari naaka. Iro nipokantakari nomitsitsiyaatante, ompoñaantyaari riyote Israel-iite.” ³²Jiroka ikantanake eejatzi Juan: “Noñaakeri Tasorenkantsi inkenapaake jenoki roshiyapaakari shiro. Rookantapaakari. ³³Te niyowetari naaka. Iri kantacha jirika otyaantakenari nomitsitsiyaatante, ikantakena: ‘Arika

piñaake rishaawiinkashiteri Tasorenkantsi rookantapaakyaari iitoki, iriitake oshiyakaanterone romitsitsiyaatantatyeerime Tasorenkantsi.’
 34 Naakatake ñaakeriri, iro nokenkithatakotantariri tema Itomi Pawa rini.”

Etanakawori riyotaanewo Jesús

35 Okanta okiteeshetamanai ari risaiki Juan itsipatakari apite riyotaanewo. 36 Ikanta iñaawairi Jesús ikenapai, ikantanake Juan: “Jirinta rowejate Pawa.” 37 Ikemawake apite riyotaanewo Juan, royaatanakeri Jesús iñeeri. 38 Ripithokanaka Jesús, iñaatziiri royaatakeri, ari rosampitziri: “¿Tsika piyaateka?” Ikantaiyini irirori: “Rabí (Iro ikantaitziri ‘Yotaantanerí’), ¿tsika pinampitawoka?” 39 Ikantzi Jesús: “Pipoke piñeero.” Ikanta royaatanakeri, iñaakero tsika inampitawo. Ari rimayimotapaintziri, tema tsireniityaake.^a 40 Jirika kemakeriri Juan, oyaatanakeriri Jesús, iriitake Andrés irirentzi Simón Pedro. 41 Ikanta Andrés, apatziro riyaatashitanakeri irirentzi, jirika Simón, ikantapaakeri: “Noñaakeri Mesías (iri ikantaitziri eejatzi, ‘Cristo.’)” 42 Ikanta Andrés raanakeri Simón risaikira Jesús. Ikanta Jesús iñaawakeri irirentzi Andrés, ikantawakeri: “Eeroka Simón, itomi Jonás. Iroñaaka piitaiya ‘Cefas.’ (Iri ikantaitziri eejatzi, Pedro.)^b

Ikaimaitakeri Felipe eejatzi Natanael

43 Okanta okiteeshetamanai, jatake Jesús Galilea-ki. Ari iñaakeri Felipe, ikantapaakeri: “Poyaatena.” 44 Jirika Felipe, Betsaida-satzi rini, irojatziri inampi Andrés eejatzi Pedro. 45 Ikanta Felipe, riyaatashitakeri Natanael, ikantapaakeri: “Noñaakeri rosankenatakotakeri Moisés-ni janta Inintakaantaitaneki, rosankenatakotakeri eejatzi Kamantantaneriite. Iriitake itomi José, Nazaret-satzi.” 46 Ikantzi Natanael: “¿Eenitatsima kameethashireri poñaachari Nazaret-ki?” Ikantzi Felipe: “Pipoke, piñeeri.” 47 Ikanta Jesús iñaawakeri ripokake Natanael, ikantanake: “Kaakitake iriiperori isheninka Israel-ni, te ithaiyaneta.” 48 Rakanake Natanael ikantzi: “¿Tsikama piñaanaka piyotantanari?” Rakanake Jesús: “Noñaakemi tekera ikaimimiita Felipe pisaiki pankirentsitapishiki.”^c 49 Ikantanake Natanael: “Rabí, ¡Eerokatake Itomi Pawa, eeroka Iwinkatharite Israel-iite!” 50 Ikantzi Jesús: “Iroowa pikemisantantamatsitanakari nokantakemiro ‘noñaakemi pisaiki pankirentsitapishiki.’ Iro kantacha, ari piñaakero otsipa anayerone

a 1.39 Kantakotachari jaka “tsireniityaake”, irootake oshiyawori ikantaitziri pairani “riweyaaka ooryaatsiri 10”. b 1.42 Riñaane inatzi Aram-thato ikantaitziri “Cefas”, irootake oshiyawori akantziri aakapaini “Mapi”. c 1.48 Jitachari jaka “pankirentsitapishi”, irootake iitaitziri “higuera”.

jiroka.”⁵¹ Eekero ikantanakitzi Jesús: “Ari piñaakero ashitaryagaiya inkite. Ari ripiyapiyataiyeni maninkariite rayiitashiteri Itomi Atziri.”^d

Aawakagaantsi Caná-ki

2 ¹Okanta mawatapaintsiri kiteesheri ari raawakaitakari nampitsiki jitachari Caná, saikatsiri Galilea-ki. Ari isaikakeri eejatzi inaanate Jesús janta. ²Ari ikaimakaantaitakeri eejatzi Jesús itsipatanakari riyotaanewopaini. ³Ikanta roimoshirenkaiyani, thaatapaaka riraiyirini. Okanta inaanate Jesús, okantakeri: “Thaatapaakaga riraitziri.”^e ⁴Ikantzi irirori: “Tsinané, ¿Oitaka pikantantanari naaka? Tekera imonkaapaitetaata noñaagantya.” ⁵Okantanakeri iroori kitantatsiri: “Pantero onkaate inkantemiri notomi.” ⁶Ari otaamaaka 6 chomo mapinatatsiri, iro rowantapiintari Judá-ite ñaa ikiwantari inkitewathatantyaari. Jiroka chomo, tzimatsi okaatzi yeekitatsiri 50 litro ñaa, otsipa 60 litro.^f ⁷Ikantanakeri Jesús ikaatzi kitantatsiri: “Piyeekite ñaa maawoini chomoki.” Riyeekiperotakero chomoki. ⁸Ikantzi Jesús: “Pinkitanake eepichokiini, paakotanakeniri aminakaantzirori oimoshirenkaantsi.” Ari ikantaiyakeroni. ⁹Ikanta jirika aminakaantzirori oimoshirenkaantsi ikemaantawakero eepichokiini riraitziri ñaawetachari naaweta, te riyotzi tsika okenakotapaake irooperori riraitziri. Apatziro riyotaiyini kitantatsiri, tema iri yeekitakerori ñaa. Ikanta jirika aminakaantzirori oimoshirenkaantsi, ikaimakeri aawakaachari, ¹⁰ikantziri: “Iro rametari atziripaini retapiintawo ikitakaantziro irooperori riraitziri, arika inkemakitaiyakyaani oimoshirenkachari, ari roitaatantaitero saakyaari. Irooma eeroka powapithatantakero irooperori riraitziri.” ¹¹Iro rantakeri Jesús nampitsiki Caná saikatsiri Galilea-ki, ari retanakawo ritasonkawentantzi roñaagantziro ishintsinka. Ari ikemisantaperotanake riyotaanepaini.

¹²Okanta okaatapaake roimoshirenkaiyani, jatanake Capernaum-ki itsipatanakawo inaanate, irirentzipaini, eejatzi riyotaanewopaini. Te osamani risaikapainte janta.

Romishitowiri Jesús pimantayetatsiri tasorentsipankoki

(Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46)

¹³Okaakitzimatai roimoshirenkapiintantawori Judá-ite Anonkoryagaantsi. Jatake Jesús Jerusalén-ki. ¹⁴Ñaapaakeri tasorentsipankoki pimantayetziriri ipira eejatzi ishironepaini. Ari

d 1.51 Oshiyakaawentachari jaka “ashitaryagaiya inkite”, ari ñagaitairi inkiteweri, kaari ñagaitapiintzi. **e 2.3** Kantakotachari jaka “riraitziri”, irootake “vino”.

f 2.6 Kantakotachari jaka “50 litro otsipa 60 litro ñaa”, irojatziri oshiyawori ikantaitziri pairani 2 cántaro otsipa 3 cántaro.

risaikakeri eejatzí amanantziriri koriki.^{g h} ¹⁵Ikanta iñaapaakeri, raminthatake Jesús ripasamento, rookapaakeri maawoini yompariwaitachari tasorentsipankoki, ari itsipataakeri ipirapaini. Rosokitakeri iyorikite ikaatzí amanantziriri koriki, rotatsinkitakeri risaikamentopaini. ¹⁶Ikantakeri Jesús yomparitariri ishironé: “¡Paanairi pipira! ¡Te okameethatzi poshiyakairo ipanko Ashitanari yomparimentotsipanko!” ¹⁷Ari ikenkithashiretanakero riyotaanewo okaatzí rosankenaitakeri, kantatsiri:

Antawoite nonkisakotyaawo pipanko.

¹⁸Ikanta Judá-ite ikantanakeri Jesús: “Janjaatya pitasonkawentante noñaantemiri eenitatsirika pishintsinka pantantakaworitya jiroka.”

¹⁹Ikantanake Jesús: “Pintzimpoókero jiroka tasorentsipanko, awisawetakya mawa kiteesheri, ari nontzinagairo eejatzí.”

²⁰Ikantaiyini Judá-ite: “Okaatzí 46 osarentsi riwetsikantaitakawori jiroka tasorentsipanko, ¿arima pintzinagairo eeroka onkaate mawa kiteesheri?” ²¹Jiroka “tasorentsipanko” ikenkithatakotakeri Jesús, iro ikantakotzi iwatha irirori. ²²Ikanta itzinagaa pairani Jesús, ikenkithashiretanairo riyotaane okaatzí ikenkithatakotzitakari. Iro ikemisantaperotantanakawori Osankenarentsipero, eejatzí okaatzí ikantayetakeri Jesús.

Riyoshiretantzi Jesús

²³Eeniro risaiki Jesús Jerusalén-ki roimoshirenkaitziro Anonkoryagaantsi, oshéki kemisananakeriri iñagaitakerira ritasonkawentantake. ²⁴Iri kantacha Jesús, te rawentaashiretari jirikapaini, tema riyoshiretziri maawoini. ²⁵Te okowajaanta Jesús inkamantaiteri tsika ikantashiretzi atziripaini riyoshireyetziri irirori.

Jesús eejatzí Nicodemo

3 ¹Eenitatsi apaani Fariseo jitachari Nicodemo, iriiperori Judá-ite rini. ²Ikanta jirika jatake tsireniriki iñeeri Jesús. Ikantapaakeri: “Rabí, niyotaiyini iriitake Pawa otyaantakemiri piyotaayetena, tekaatsi kanterone rantero okaatzí poñaagantakeri eeroka, eerorika itsipashiretari Pawa.” ³Ari rakanakeri Jesús, ikantziri: “Kaari apiitairone intzimai, eero iñagairo ipinkathariwentantaira Pawa. Imaperotatya.” ⁴Ikantzi Nicodemo: “¿Kantachama rapiitairo intzimai apaani atziri antarikitaintsiri? ¿Arima onkantakya inkyagai omotziki inaanate, onkene rapiitairo intzimai?”

g 2.14 Kantakotachari jaka “ipira”, iriitake buey eejatzí oweja. **h 2.14** Ikaatzí pokayetatsiri Jerusalén-ki, ramayetzi iyorikite ipoñaakaari inampikipaini irirori. Iro ipoñaantari ramanantziri iyorikite Jerusalén-ki, ramanantantyaari piratsipaini ritayeniriri Pawa.

⁵Ari rakanake Jesús, ikantziri: “Kaari tzimantaiyaawone ñaa, kaari itzimashiretakai Tasorenkantsi, eero ñagairo tsika ipinkathariwentantai Pawa.ⁱ ⁶Ikaatzi rowaiyantziri atziripaini, atziri rini. Iriima ikaatzi tzimantaariri Tasorenkantsi, tasorentsishireri ikantanaa. ⁷Eero ikompitzimotzimi nokantakemiri: ‘Papiitairo pintzimayetai.’ ⁸Okanta tampyainka itasonkantapiintzi tsika okowakaawo. Pikemawetawo oyameninka, temaita piyote tsika okenapaake, tsikarika iyaatziro. Ari ikantari eejatzi ikaatzi itzimashiretakaayetairi Tasorenkantsi.” ⁹Rapiitanakero Nicodemo rosampitziri: “¿Tsikama okantakotaka jiroka?” ¹⁰Ikantzi Jesús: “¿Eeroka, yotaapiintziriri Israel-iite, tema piyote tsika okantakota jiroka? ¹¹Nokenkithatakotaiyimironi okaatzi niyotakotziri. Nokenkithatakotaiyimironi okaatzi nokitari. Iro kanzimaitacha te pikemisantziro eerokapaini nokantayetzimiri. Imaperotatya. ¹²Te pikemisantana nokenkithatakotzimiro isaawikisato, iro owatsipero eero pikemisantana arika nonkenkithatakotemiro inkitesato. ¹³Tekaatsi apaani jatatsine inkiteki, apatziro apaani poñainchari inkiteki. Iriira akenkithatakotzi, Itomi Atziri.^j ¹⁴Tema pairani Moisés-ni rowatzikakotake maanke ochempiki, ari inkantaiteri eejatzi Itomi Atziri, ontzimaty rowatzikakoiteri irirori, ¹⁵ompoñaantyaari inkañaaneyetai inkaate kemisantairine.”

Retakotaari Pawa maawoini isaawikisatzi

¹⁶“Tema retakokiperotari Pawa isaawikisatzi, rishinetakeri rapintzite Itomi inkamawenter, eero ikaamanetantaa inkaate kemisantanaairine, tema ontzimaty inkañaaneyetai. ¹⁷Tema Pawa te iro rotyaantantyaariri Itomi kipatsiki riyakowentairi isaawikisatzi, rotyaantakeri rowawisaakoshiretairi. ¹⁸Ikaatzi kemisantairine Itomi Pawa, eero riyakowentaitziri. Iriima kaari kemisantaatsine, riyakowentaiteri, okantakaantziro te ikemisantairi rapintzite Itomi Pawa. ¹⁹Maawoini kaari kemisantatsine, aritake riyakowentaitakeri, tema rantapiintatziro kaariperori. Tema ripokawetapainta pairani kipatsiki iitaitziri ‘Kiteesheenkari’, iro ikowaperotake tsirenikiri, imanintawakeri ‘Kiteesheenkari.’ ²⁰Maawoini antayetzirori kaariperori ikisaneentatziiri iitaitziri ‘Kiteesheenkari.’ Ramawenawaita eero riyotantaitari rantayetziro kaariperori. ²¹Iriima antanairori irooperori, rawentaanaari ‘Kiteesheenkari’, iroowa ñagaitantyaariri rantawaitainirira Pawa.”

i 3.5 Okaatzi kenkithatakotachari jaka “tzimantaiyaawone ñaa”, tzimatsi oshiyakaawentachari: (1) Eenitatsi kantatsiri iri kenkithatakotacha ikaatzi omitsitsiyaatanaachari ripakaanairo kaariperori. (2) Eenitatsi kantatsiri iro kenkithatakotacha itzimaare eenchaaniki. (3) Eenitatsi kantatsiri iri kenkithatakotacha Tasorenkantsi, tema añaakotapiintakeri Tasorenkantsi roshiyakaawentaitziri ñaa.

j 3.13 Eenitatsi osankenarentsi kantatsiri Itomi Atziri saikatsiri inkiteki.

Raapatziyaminthare iimentaitari

²²Okanta okaatapaake jiroka, jatanai Jesús Judea-ki itsipatanaari riyotaanewo, ari itsipatakari romitsitsiyaatantzi. ²³Romitsitsiyaatantzi irirori Juan janta Enón-ki, okaakitapai Salim, ari otzimaperotziri ñaa janta. Ikaatzi jatashitziriri janta, romitsitsiyaayetzi. ²⁴Tekera raakaantaiteriita Juan romonkyagaiteri.

²⁵Ikanta riyotaanewo Juan riñaanaminthatake apaani Judá-ite tsika onkantya inkitewathatantaiyaari. ²⁶Irojatzri riyaatantanakari risaikira Juan, ikantapaakeri: “Rabí, jirintaganki tsipatakemiri intatsikero ñaa Jordán, pikenkithatakotakenari, romitsitsiyaatantzi irirori, osheki atziripaini pokashitziriri.” ²⁷Ari rakanake Juan, ikantzi: “Tsika ikanta piñaakeri jirika, iriira Pawa iriiperotakaakeri. ²⁸Eroka kemajaantakena nokantake pairani: ‘Te naaka Cristo apatziro rotyaantaitakena neewatapaakeri irirori nonkenkithatakoteri.’ ²⁹Thame noshiyakaawentemiro: apaani aawakagaantsi, iriitake iimentaitari iriiperori, aapiintzirori tsinane. Iriima itsipaminthare, eero iñaaperowaita irirori, apatziro inkimoshiretanake inkemakeririka inkenkithawaitanake jimetsi. Ari nokantakari naaka, te niriiperowaita, iro kanzimaitacha, antawo nokimoshiretake. ³⁰Eekero riyaatatye ririiperote jirika, irooma naaka ari nompairaniityaakotai.”

Poñagainchari jenoki

³¹“Tema poñagainchari jenoki ranairi maawoini. Iriima nampitawori kipatsiki, isaawikisatzi rinatzi, inkenkithatakotashitapiintawo isaawikisato. Iriima poñagainchari inkiteki ranairi maawoini, ³²inkenkithatakotziro okaatzi iñiiri, okaatzi ikemiri. Iro kanzimaitacha eero ikemisantaitziro okaatzi inkenkithatakotziri. ³³Iri kantacha inkaate kemisantainirine, ari inkantanakya irirori inkenkithatakotanakeri Pawa iriiperori rinatzi. ³⁴Itzimi rotyaantakeri Pawa, riñaane Pawa inkenkithatakotzi. Tema rithotyiro Pawa inampishiretakaantawo Itasorenka. ³⁵Jirika Ashitairi retakotari Itomi, ipinkathariwentakaakeri maawoini tziimayetsiri.

³⁶Ikaatzi kemisantainirine Itomi, ari inkañaanetai. Iriima kaari kemisantainirine Itomi, eero iñagairo inkañaanetai irirori, apatziro ratsipetaiyaawo rowasanketairi Pawa.”

Jesús eejatzi Samaria-sato

4 ¹Ikanta Fariseo-paini ikemaiyakeni, ikantaitzi: “Tzimake osheki riyotaanewo Jesús, romitsitsiyaatake osheki atziripaini, ranaanakeri Juan.” Riyotake irirori Jesús okaatzi ikemaiyakerini Fariseo. ²(Kaarira Jesús omitsitsiyaatantatsine, tema riyotaanewopaini omitsitsiyaatantatsiri.) ³Iro rishitowantanakari Jesús Judea-ki, ripiyaawo

Galilea-ki. ⁴Ari eekaatziri inkenanairo iipatsiteki Samaria-satzi.

⁵Irojatzí rareetantakari nampitsiki saikatsiri Samaria-ki oita Sicar, iro tsipanampitawori iipatsite pairani Jacob-ni ipanairiri itomi, José.

⁶Ari isaikiri ñaa iiyane Jacob-ni. Tema makokitake Jesús ranashitaga, risaikashitapaakero ñaa, riweyaaka ooryaa tampatzika.^k

⁷Ari ipokake apaani Samaria-sato onkaye ñaa. Ikantawakero Jesús:

“Pimpēna ñaa nirawakeeta.” ⁸Tema riyataiyatziini riyotaanewo

nampitsiki ramanante owanawontsi. ⁹Maawoini Judá-paini te raapatziyari kameethaini Samaria-satzipaini. Ari akanakeri tsinane

okantanakeri: “¿Tsika pikenakairoka eeroka Judá-ite pini, pikowakotana naaka Samaria-sato nompemi ñaa?” ¹⁰Ari rakanakero Jesús, ikantziro:

“Arime piyote oita ipantziri Pawa, ari piyoterime kowakotakemiri

ñaa, eeroka kowakotenaneme naaka. Aritake nompakemiro ñaa

añaakaantatsiri.” ¹¹Okantanake tsinane: “Pinkatharí, tekaatsi

pinkitaagantyaari ñaa, inthomoi okantaka omoo, ¿tsika payeroka

pimpenari ñaa añaakaantatsiri? ¹²Iri acharineete Jacob-ni panairori

pairani jiroka ñaa, iro rirakeri irirori, irojatzí rirakeri itomipaini,

rirakero eejatzí ipirapaini. ¿Panairima eeroka?” ¹³Rakanakero Jesús,

ikantanakero: “Maawoini irayetzirori jiroka ñaa, eero opeyawo imeretzi.

¹⁴Inkaate irakerone ñaa nomperiri naaka, eero imerenetai. Tema

ñaatatsiri nopantziri naaka ari ishitowashiretantaiyaari oshiyawaityaawo

ishitowantayeeyarime ñaa añaakaantatsiri.” ¹⁵Okantanake tsinane:

“Pinkatharí, pimpenawo naaka jiroka ñaatatsiri, eero napiitantaawo

nomeretai, eero nipiypiyawaitanta jaka nonkaye ñaa.”

¹⁶Ikantanakero Jesús: “Piyaate, pinkaimeri piime, eejatzí pipiyapai jaka.”

¹⁷Okantanake tsinane: “Tekaaitsi noime.” Ikantziro Jesús: “Kyaaryoopero

pikantake, tekaatsi piime, ¹⁸tema tziwawetaka pairani ikaatzí 5

piime. Iriima pitsipatari iroñaaka, kaari piime. Imaperotatya okaatzí

pikantakeri.” ¹⁹Okemakera ikantakero, okantanake tsinane: “Pinkatharí,

niyotanakemi naaka Kamantanteri pini. ²⁰Pairani nosariite Samaria-satzi

ipinkathatapiintakeri Pawa jaka ochempiki. Iro kantzimaitacha eerokapaini

Judá-peroriite, pikantaiyini apinkathatapiintairi Pawa janta Jerusalén-ki.”

²¹Ikantanakero Jesús: “Pinkemisantawake tsinane, irootaintsi piñeero, eero

okowajaanta piyaate janta ochempiki pimpinkathayetairi Ashitairi, eero

okowajaanta piyaate eejatzí Jerusalén-ki. ²²Imaperowetatya, te piyotaiyirini

eerokapaini iita pipinkathatapiintziri. Irooma naakapaini niyotziri itzimi

nopinkathatziri. Tema jirika owawisaakotantatsine, Judá-ite rine. ²³Iro

kantacha, irootzimataintsí piñeero. Ikaatzí maperotachari ipinkathatairi

Ashitairi, iriitakera ikaatzí pinkathatairiri ishíreki. Tema iriyyetake

raminaminatairi Ashitairi impinkathatakaantaiyaariri. ²⁴Pawa irijatzí

k 4.6 Ikantaitziri jaka “ooryaa tampatzika”, iri ikantaitziri pairani riweyaaka ooryaa 6.

Tasorenkantsi, kaari koñaatatsine. Inkaate pinkathayetairine, ontzimatyepinkathashiretairi, te okowajaanta rantayetairo koñaayetsiri.”

²⁵Akanake tsinane okantzi: “Niyotzi naaka, arika ripokake Mesías, itaitziri Cristo, arika rareetakya irirori, ari inkamantapaakairo maawoini tsika okantakota.” ²⁶Ikantanake Jesús: “Naakatake, ñaanatakemiri.”

²⁷Ari rareetaiyapaani riyotaanewo, ñaapaakitziiri itsipatawo tsinane ikenkithawaitakairo, riyokitziwentapaakeri. Iro kanzimaitacha tekaatsi osampitapaakerine oita okowiri tsinane, tsikarika oita ikenkithawaitakairori.

²⁸Ookanakero tsinane ochomone, jatake nampitsiki, okantapaakeri atziripaini: ²⁹“Pipokaiyeni pamineri apaani atziri yotakotakenawori maawoini nantayetakeri pairani. ¿Kaaririka Cristo?” ³⁰Ikanta ripokaiyanakeni atziripaini ipoñaakawo nampitsiki, areetaiyakani risaikapaakera Jesús.

³¹Ari ipankenataiyarini riyotaanewo, ikantziri: “¡Rabí, poya!” ³²Rakanakeri Jesús, ikantzi: “Tzimatsi oita nowari naaka, te piñagaiyironi eeroka.” ³³Ari rosampitawakaiyanakani riyotaanewo: “¿Eenitatsima amakeniriri rowanawo?” ³⁴Ikantanake Jesús: “Iro noshiyakairi nowanawo nantero okaatzi ikowiri otyaantakenari, ontzimatyepi nithonkero eejatzi antawairentsi ipakenari. ³⁵Jiroka pikantapiintaiyini eeroka: ‘Yotapaaka 4 kashiri isampatantyaari pankirentsi. Nonkantemi naaka: paminero pankirentsimashi, sampainkatake, ontzimatyepi owiitya. ³⁶Inkaate antawaitatsine rowiitero pankirentsi ari ripinaitairi. Okaatzi pankirentsi rowiyeetairi iriitake oshiyakaawentacha inkaate kañaanetatsine. Iro inkimoshiretantaiyaari pankitakerori intsipataiyaari owiitairori. ³⁷Imaperotatya jiroka roshiyakaawentaitakeri, ikantaitzi: ‘Eenitatsi pankitakerori, tzimatsi itsipa owiitairone.’ ³⁸Notyaantakemi piyaate eerokapaini powiitairo kaari pipomeentsiwenta pantawaiwentero. Tema tzimayetatsi itsipa pomeentsiwentakawori rantawaiwentero. Eerokatake nintagaawori rantawaiwentero jirikapaini.”

³⁹Tema osheki Samaria-satzi saikatsiri nampitsiki kemisantawakeriri Jesús okantakaantziro tsinane okamantantapaakera: “Riyotakotakenawo maawoini nantayetakeri pairani.” ⁴⁰Ikanta rareetaiyapaakani Samaria-satzipaini, ishintsineentapaakeri Jesús risaikimotanakeri inampiki. Rimatakero Jesús, apite kiteesheri risaikanake, ⁴¹osheki itsipa kemisantaintsiri ikemaiyakenira iriroripaini okaatzi ikantayetziro Jesús. ⁴²Ikantaitanakero tsinane: “Kemisantayetaana naaka iroñaaka, te iro nonkemisantantaiyaari pikamantapaakenaga, tema naaka kemawakeri okaatzi ikantayetakeri. Niyotaiyaini eejatzi iriitake owawisaakoshiretantaatsine jaka kipatsiki, iriitake Cristo.”

Retsiyatakotakagairi Jesús itomi jewari

⁴³Okanta imonkaatakaga apite kiteesheri risaikapaake Jesús Samaria-ki, awisanake riyatairo Galilea-ki. ⁴⁴Tema iri Jesús kantaintsi: “Apaani

Kamantantaneri te ipinkathaitziri inampiki.”⁴⁵ Ikanta rareetaawo Galilea-ki, osheki raakameethaitawairi janta, tema ari ikaatake riyaataiyakeni Jerusalén-ki roimoshirenkawo Anonkoryagaantsi, iñaakero maawoini rantayetakeri Jesús janta.

⁴⁶Ari rareetaawo Jesús janta Caná-ki saikatsiri Galilea-ki, tsika ipeyakero ñaa oshiyawaitanakawo riraitziri. Tzimatsi janta Capernaum-ki iriiperori jewari, mantsiyataintsiri itomi. ⁴⁷Ikanta jirika jewari ikemakotakeri Jesús areetaawo Galilea-ki ipoñagaawo Judea-ki, riyaatashitanakeri iñeeri. Ikowakowatapaakeri, riyaatakairi ipankoki, retsiyatakotakagainiri itomi, irootaintsi inkame. ⁴⁸Ikantanake Jesús: “¿Iitaka kaari pikemisantantana? Pikowaperotake noñaayemiro kaari piñaapiintzi pairani, pikowaperotzi nitasonkawentante.” ⁴⁹Ikantanake jewari: “Pinkatharí, jameeta iroñaaka, tekera ikamanakeeta notomi.” ⁵⁰Ikantanake Jesús: “Pipiye pipankoki. Etsiyatakotai pitomi.” Ikemisantanake atziri okaatzi ikantakeriri Jesús, piyanaka. ⁵¹Ripiyaminthaitanaka ipankoki, ritonkyotakari inoshikane, ikantawakeri: “¿Etsiyatakotai pitomi!” ⁵²Rosampitanakeri irirori tsika ikaatake ooryaa retsinaryaakotanai itomi, ikantaiyanakeni rinoshikanewo: “Chapinki, ritainkanakera ooryaa, ari awisanakeri isaawakitzi.”^l ⁵³Ari ikenkithashiretanaawo ashitariri ari riweyaaka ooryaa chapinki ikantakeri Jesús: “Etsiyatakotai pitomi.” Iroowa ikemisantantaari irirori, ari ikantakari eejatzi maawoini isheninkapaini irirori ikemisantanakeri Jesús. ⁵⁴Iro apitetaintsiri roñaagantziro Jesús ritasonkawentantzi rareetaawo Galilea-ki ipoñagaawo Judea-ki.

Kisopookiri Betesda-satzi

5 ¹Okanta okaatapaake roimoshirenkaiyaani Judá-ite Jerusalén-ki, ari riyaatzitaka eejatzi Jesús.

²Janta Jerusalén-ki, ari isaiki rowaankanaitziro ñaa iitaitziro riñaaneki Heber-thato “Betesda.” Tzimatsi okaatzi 5 opankoshetaaniki. Ari otsipakerotawo ashitakowontsi iitaitziri “Oweja.” ³Ari ipiyotakari osheki mantsiyari, kaari kowichaatsi, kisopookiri, ethoriwaitatsiri romaryaayeta kipatsiki royaawentziro ishewaata ñaa. ⁴Tema ikantaitzi: Rinatzi ripokapiintzi maninkari rishewaatakaairo ñaa, itzimirika etanakyaawone ripiinkaantantyaawo ñaa ishewaatakaga, aritake retsiyatakotai imantsiyawaitzi. ⁵Eenitatsi janta mantsiyarimashiki apaani tzimakotaintsiri 38 osarentsi imantsiyawaitake. ⁶Ikanta Jesús iñaapaakeri romaryaaka, riyotapaake osamani okantaka imantsiyawaitake jirika, rosampitapaakeri, ikantziri: “¿Pikowi petsiyatakotai?” ⁷Rakanake mantsiyari: “Pinkatharí, tekaatsi iita

1 4.52 Kantakotachari jaka “ritainkanakera ooryaa”, iri ikantaitziri pairani “ooryaa 7”.

owiinkenane arika ishewapaitetanaia ñaa. Tema nokowawetapiintaka nipiinkaate me naaka, ranaakotakena itsipa ripiinkaatake irirori.”

⁸Ikantanakeri Jesús: “Pimpiriinte, paanairo pomaryaamento, piyaatai.”

⁹Apathakerotanaka retsiyatakotanai jirika, raanairo romaryaamento, anashitanaa. Iro kantacha kiteesheri rimakoryaantaitari ini,

¹⁰ikantakeri Judá-ite jirika atziri etsiyatakotaatsiri: “Kiteesheri rimakoryaantaitari ini iroñaaka, te ishinetaantsite paanairo pomaryaamento.”

¹¹Rakanake jirika atziri, ikantzi: “Jirinta etsiyatakotakagaanari, ikantakena: ‘Paanairo pomaryaamento, piyaatai.’ ”

¹²Ikantaiyanakeni Judá-ite: “¿Iitaka kantakemiri: ‘Paanairo pomaryaamento, piyaatai?’ ”

¹³Iri kantacha jirika atziri te riyotziri iitaka etsiyatakotakagairiri, tema te iñaawairi Jesús tsika ikenanake, ipiyotaiyakanira atziripaini janta.

¹⁴Ikanta Jesús iñagairi atziri janta tasorentsipankoki, ikantzi: “Pinkeme, etsiyatakotaimi iroñaaka, eerowa papiitairo pantairo kaariperori, eero awishimotantaimi koweenkaperotatsiri.”

¹⁵Ikanta jirika atziri jatanake, ikamantakeri Judá-ite iri Jesús etsiyatakotakagairi.

¹⁶Iro opoñaantari ikowi Judá-ite rowamairi Jesús, tema retsiyatakotakaantake kiteesheriki rimakoryaantaitari.

¹⁷Iro kantzimaitacha, ikantanake Jesús: “Ashi rowatziiro rantawaitzi Ashitanari, ari nokantzitari eejatzi naaka nantawaitzi.”

¹⁸Irootake, ikowaperotantanakari Judá-ite rowamairi Jesús, te apatziro rantawaitantakawo kiteesheri rimakoryaantaitari, tema roshiyakotakari Pawa, ikantake Jesús iriitake Pawa ipaapatetari irirori.

Ishintsinka Itomintari Pawa

¹⁹Ikanta Jesús rakanake, ikantzi: “Jirika Itomi Pawa tekaatsi rantashiwaitya irirori ikowakaanekiini. Apatziro rantziro okaatzi iñaakotziriri Ashitariri. Maawoini okaatzi rantziri Ashitariri, irojatzi rantziri Itomi. Imaperotatya.

²⁰Tema retakotari Ashitariri jirika Itomi, roñaayiri maawoini rantayetziri irirori. Eekero roñaagatyeeeri oitarika antawoitetsiri, iroowa piyokitziwentantyaariri eerokapaini.

²¹Tema ikantaga Ashitariri rowañaayetziri kaminkari, ikañaanetakairi, ari inkantyaari eejatzi Itomi, rañaakaayetairi ikowiri irirori.

²²Te iri yakowentantatsine Ashitariri, Itomira rishinetake riyakowentantai,

²³ompoñaantyaari maawoini impinkathatairi Itomi roshiyakagaitairi Ashitariri. Kaari pinkathatairine Itomi, te ipinkathatziri Ashitariri otyaantakeriri.

²⁴Inkaate owayempitaitaiaawone nokantayetziri, inkemisantanairi otyaantakenari, ari inkañaaneshireyetai. Eero rowasankewaitaitziri, tema kaatapaake ikaamanewaitzi, kañaane ikantayetaa. Imaperotatya.

²⁵Irootzimataintsi imonkaatya, inkemayetairo kamayetatsiri riñaane Itomi Pawa. Inkaate kemairone, ari rañaashireyetai. Imaperotatya.

²⁶Tema ikantaga Ashitariri rañaakaantzi, ikashaakaakeri eejatzi Itomi rañaakaante irirori, ²⁷ikashaakaakeri eejatzi riyakowentantai, tema Itomi Atziri rini. ²⁸Eero piyokitziwentashitawo jiroka. Tema irootzimataintsi imonkaatya inkemantaiyaawori kaminkariite riñaane, ²⁹impiriintayetanake tsika ikitayetaka. Ikaatzi antayetakerori kameethari, ari inkañaaneyetai. Iriima ikaatzi antapiintakerori kaariperori, rañaayewetaiya rowasankeyeetairi.”

Ñaayetawakeriri Cristo

³⁰“Te nantashiwaitawo nokowashitari naaka, Ashitanari nintatakanawori niyakowentemi. Okaatzi nokantakowentantziri tampatzika okanta, tema te nantashiwaitawo nokowiri naaka, iro ikowiri Ashitanari otyaantakenari. ³¹Naakame kenkithatakowaitashitachane apaniroini, tera opantawo nokenkithatakowaiwetaga. ³²Iro kantzimaitacha eenitatsi itsipa kenkithatakotanari, niyotzi iro kyaaryooperotatsiri okaatzi ikenkithatakotakenari irirori. ³³Imaperowetatya ikenkithatakotakenari Juan potyaantantakariri pairani rosampiteri. Tema okaatzi ikenkithatakotakenari imaperotatya. ³⁴Iro kantacha te iro nonkenkithatakote okaatzi ikenkithatakotanari apaani atziri oshiyakariri Juan. Iroowa nokenkithatakotzi matairone owawisaakoshiretaimi. ³⁵Tema roshiyawetakari Juan apaani ootamentotsi kiteesheenkatapaintsiri. Iro pikowapaintziri eerokapaini pinintaawakyaawo roshiyapaintari kiteesheenkari. ³⁶Iro kantacha eenitatsi kenkithatakotanari naaka anairiri Juan. Okaatzi nantziri naaka, iro ikantanari Ashitanari nanteri, iroowa riyotantaitari naaka rotyaantane Ashitanari. ³⁷Ari ikantakari Ashitanari otyaantakenari, ikenkithatakotakena irirori, temaita pikemisantziri riñaane. Te piñaawooteri. ³⁸Te okyaantzimi riñaane, tema te pikemisantziri rotyaantanewo. ³⁹Amatsinka pikantaweta piñaanatziri Osankenarentsipero, ari poyaakoneentaawo pinkañaanetai. Naakawetakaga okenkithatakotzi Osankenarentsipero, ⁴⁰temaita pikowaiyini eerokapaini pawentaayetaina ompoñaantyaari pinkañaaneyetai. ⁴¹Te nokowi naaka inthaamentawentena atziripaini. ⁴²Niyotzimi ketziroini tsika pikantayani eeroka, niyotzimi eejatzi te pinintziri Pawa. ⁴³Naakatake rowake Ashitanari nipoke naakotairi iwairo. Temaita paakameethatawakena eerokapaini. Arika ripoke itsipa aakowaitashitapaakyaawone iwairo irirori, iri paakameethaiyawakerini. ⁴⁴¿Tsika pinkene pinkemisantaiyeni? Apaniroini pithaamentashiwaitawakaa, te paminaminatairo iri Pawaperori thaamentaimine. ⁴⁵Eero pikenkithashirewaita naaka yakowentemine Ashitanariki. Iri Moisés-ni yakowentaimine, pawentaawetakarira eerokapaini. ⁴⁶Arime pinkemisantakerime Moisés-ni, aritakeme

pinkemisantawakena naaka, tema naakatake rosankenatakotake Moisés-ni. ⁴⁷Tera pikemisantziro okaatzi rosankenawetakari Moisés-ni, ¿tsika pinkene pinkemisantero onkaate nonkantemiri naaka?”

Rowakaari Jesús 5000 shirampari
(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17)

6 ¹Okanta okaatapaake jiroka, montyaanaka Jesús intatsikero inkaare saikatsiri Galilea-ki, irojatzi iitaitziri Tiberias. ²Osheki atziri oyaatakeriri, tema iñaakerira ritasonkawentantake retsiyatakotakaayetairi mantsiyaripaini. ³Irojatzi ritonkaantanakari Jesús otzishiki, ari risaikapaake itsipayetakari riyotaanewo. ⁴Iro areetzimataiya kiteesheri Anonkoryagaantsi, ari roimoshirenkapiintari Judá-ite. ⁵Ikanta raminapaake Jesús, iñaatzi osheki atziri oyaatakeriri, ikantakeri Felipe: “¿Tsika amananteka owanawontsi owakayaariri maawoini jirika atziripaini?” ⁶Rosampitashitari Felipe inkemantyaariri tsika inkante, tema riyotake Jesús oita ranteri. ⁷Ari rakanake Felipe, ikantanake: “Eero rimonkaata koriki amanantantyaawori owanawontsi, eepichokiinira roya jirikapaini.”^m ⁸Irojatzi rakantanakari Andrés, itsipa riyotaanewo, irirentzi Simón Pedro, ikantzi: ⁹“Jirika apaani eentsi amaintsiri 5 pan, apite shima. ¿Arima riyomaatakyaari osheki atziri?”ⁿ ¹⁰Ikantanake Jesús: “Pinkanteri maawoini risaikayete.” Onatsiryaapankaatakera, saikaiyanakeni. Ikaataiyini 5000 atziripaini. ¹¹Raakotanakero Jesús pan, riwetharyaanakari Pawa, itzipetowakeniri ikaatzi saikaintsiri. Rimatakeri eejatzi shima, ipayetakeri okaatzi ikowakeri royaawo. ¹²Ikanta ikemakitaiyakani maawoini, ikantairi Jesús riyotaanewo: “Powiitairo opetoki tzimagaantapaintsiri, eero apaawaitanta.” ¹³Rowiiyetairo riyotaanewo, yeekitai 12 kantziri opetoki tzimagaantapaintsiri kaawetachari 5 pan. ¹⁴Jirikapaini atziri, iñaakero ritasonkawentakero Jesús owanawontsi, ikantaiyanakeni: “Imaperotatya, iriitake jirika Kamantantaneri ikashaakaitakairi ripoke jaka kipatsiki.” ¹⁵Iri kantacha riyotake Jesús ishintsineentaitatyeeri ragaitanakeri impinkathariwenteriri atziripaini, piyanaka otzishiki, ari risaikawaiteapani.

Ranashaatantaawo Jesús inkaare
(Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52)

¹⁶Okanta otsireniityaanake, oirinkaiyaani inkaareki riyotaanewo Jesús, ¹⁷otetaiyapaani pitotsiki, montyaakotaiyaani riyaatairo Capernaum-ki. Tema tsireniperotanake, te ripokita Jesús. ¹⁸Ari

m 6.7 Kantakotachari jaka “koriki” irijatzi ikantakoitziri 200 denario. **n 6.9** Ikantaitziri jaka “pan”, iroowa riwetsikaitake cebada.

otampyaatapaake, antawoite otamakaanake inkaare. ¹⁹Osamanitake rimontyaakotaiyani, iñaawaatziiri Jesús ripokashitairi ranashaatantaawo inkaare. Antawo ithaawaiyanakeni riyotaanewo. ²⁰Ikantapai Jesús: “¡Naakatake, eero pithaawaiyini!” ²¹Kimoshire ikantaiyani rotetawairi pitotsiki, tekera osamaniteeta, aatakotaiyapaakeni tsika ikowakero rareetya.

Osheki atziripaini aminaminatakeriri Jesús

²²Okanta okiteeshetamanai, irojatzí royaawentaka atziripaini intatsikero, riyotaiyakeni apinto pitotsi rimontyaantanakari riyotaarewopaini, te royaatanairi Jesús. ²³Areetakotantapaaka otsipa pitotsi poñaachari Tiberias-ki, aatapaake tsika rowaiyakani chapinki pan riwetharyaantakariri Awinkatharite. ²⁴Ikanta riyotaitake te risaiki Jesús, eejatzí riyotaanewo, otetaiyanaani atziripaini pitotsiki, jatake Capernaum-ki rithotyaaakotairi.

Iitaitziri Jesús “owanawontsi ñaakaantatsiri”

²⁵Ikanta rareetaiyaani intatsikero, iñaapairi Jesús, rosampitapairi: “Rabí, ¿tsikapaitema pareetaka eeroka jaka?” ²⁶Ikantanake Jesús: “Iro pithotyaaakotantanari eerokapaini pikemakitaiyakanira chapinki powaiyakani, te iro pithotyaaakotantenari pikemathatatziirowa nitasonkawentantakera. Imaperotatya. ²⁷Te onkameethate patsipewentyaawo owanawontsi thonkanetachari iro patsipewentya owanawontsi enitatsiri, kañaanetakaimine. Iro owanawontsi ipantziri Itomi Atziri, tema Pawa, Ashitariri, iriitake inintakaake ririiperote.” ²⁸Rosampitanakeri, ikantziri: “¿Tsika nonkantyaaka natsipewentantyaawori ikowiri Pawa?” ²⁹Rakanake Jesús: “Eenitatsi ikowiri Pawa pantairi, ontzimatye pinkemisantairi rotyaantakeri.” ³⁰Rosampiitanakeri eejatzí: “¿Janjaatya pitasonkawentante ompoñaantyaari nonkemisantemi? ¿Iitakama panteri? ³¹Pairani acharineete rowayetakawo ochempiki iitaitziri ‘maná’, iro ikantaitziri Osankenarentsi:

Pawa pakeri owanawontsi poñagainchari inkiteki.”^p

³²Rakanake Jesús, ikantzi: “Okaatzí owanawontsiperori poñagainchari inkiteki, kaari Moisés-ni panterone. Iri Ashitanari pemirone. Imaperotatya. ³³Tema jirika owanawontsi ipantziri Pawa, iriitake

o 6.19 Kantakotachari “osamanitake rimontyaakotaiyani”, irojatzí ikantaitzi “5 kilómetro aama 6”, ikantaitziri eejatzí pairani “25 aamaakarika 30 estadio”. p 6.31-58 Jaka tsika okenkithatakota “owanawontsi”, iro ikantaitziri pairani “pan”. Ikenkithatakoitziro pairani pan, irojatzí ikenkithatakoitzí maawoini owanawontsi. Ariwaitake akantapiintaiyini aakapaini: “Poya kaniri”, te apatziro akenkithatakoitziro kaniri, tzimatsi eejatzí tsimeri oyaari.

poñagainchari inkiteki, iri kañaanetakaayetairine isaawikisatzipaini.”

³⁴Ari ikantaitanakeri: “Pinkatharí, pimpapiintenawo jiroka owanawontsi.”

³⁵Ikantanake Jesús: “Naakatake owanawontsi owañaantatsiri. Inkaate shentashiretainane naaka, eero ritasheyawaitai. Inkaate kemisantainane naaka, eero imerewaitai. ³⁶Tema nokantzitakemi, okantawetaka piñaawetakena temaita pikemisantaiyini. ³⁷Ikaatzi rishentashiretakaakenari Ashitanari, iriitake shentashireperotainane, eero nomanintawakeri naaka. ³⁸Te iro nipokantyaari nopoñaakaga inkiteki nantayetero nokowashiwaitari, iro nantapiinte ikowiri Ashitanari, otyaantakenari. ³⁹Jiroka ikowiri Ashitanari otyaantakenari, eero nopeyagaantawaitzi apaani rishentashiretakaakenari, nowiriintairi paata weyaantapaakyaawone kiteesheri. ⁴⁰Ikowi Ashitanari, maawoini aminairine Itomi Pawa, kemisantairine, aritake rañaakaayetairi. Naakatake owiriintairine imonkaatapaakyaarika kiteesheri.”

⁴¹Iro ipoñaantanakari Judá-ite ikishimawaitanakeri Jesús, ikemakeri ikantake: “Naakatake owanawontsi poñagainchari inkiteki.” ⁴²Ikantawakaiyanakani: “¿Kaarima jirika Jesús, itomi José? Niyotziri naaka ashitariri. ¿Iitaka ikantantari: ‘Nopoñaawo inkiteki?’ ” ⁴³Ikantanake Jesús: “Atake pikishimawaitakena. ⁴⁴Tekaatsi shentashirewaitenane naaka, eerorika ramashiretairi Ashitanari otyaantakenari. Naaka owiriintairine imonkaapaitetapaakyaarika kiteesheri. ⁴⁵Ikantake rosankenareki Kamantantaneriite:

Iriitake Pawa yotairine maawoini.

Maawoini kemairiri Ashitanari, yotairiri irirori, rishentashiretaana naaka. ⁴⁶Te nokantzi eenitatsi ñaawootakeriri Ashitanari, apa iñaawootziri poñagainchari Pawaki. ⁴⁷Inkaate kemisantainane naaka, ari inkañaanetai. Imaperotatya. ⁴⁸Naakatake owanawontsi añaakaantatsiri. ⁴⁹Rowawetakawo picharinepaini ‘maná’ ochempiki, kamimaitaka. ⁵⁰Iriima oshiyakawori owanawontsi nokenkithatakotziri naaka ipoñaakawo inkiteki. Inkaate owaiyaarine jirika, eero ikaamanetai. ⁵¹Naaka kañaaneri owanawontsi poñagainchari inkiteki. Inkaate owakyaawone jiroka owanawontsi, ari inkañaanetai. Jiroka owanawontsi nopantziri naaka, nowathapero ini. Iri nishinewenta isaawikisatzipaini inkañaanetantaiyaari.”

⁵²Ari ikantawakaiyani Judá-ite: “¿Tsika ikenakairoka jirika rowakaantairori iwatha?” ⁵³Ikantzi Jesús: “Eerorika powawo eerokapaini iwatha Itomi Atziri, eerorika piro riraa, eero pikañaanetai. Imaperotatyaaga. ⁵⁴Inkaate owakyaawone nowatha, irakerone niraa, ari inkañaanetai. Naakatake owiriintairine imonkaapaitetapaakyaarika kiteesheri. ⁵⁵Tema jiroka nowatha owanawontsiperori ini, jiroka niraa iro riraperotairi. ⁵⁶Inkaate owakyaawone nowatha, irakerone

niraa, rishentashiretaanaga naaka, eejatzi naaka nishentashiretaari irirori. ⁵⁷Tema Ashitanari, otyaantakenari, kañaaneri rini, iriitake añaakaanari naaka. Ari okantari eejatzi, inkaate owainane naaka, aritake nañaakaayetaari. ⁵⁸Nokenkithatakotatziiro owanawontsi poñagainchari inkiteki. Jiroka owanawontsi te oshiyawo ‘maná’ rowayetakarri pairani picharinepaina. Okantawetaka rowawetakawo, kamayetai. Iriima inkaate owakyaarine jirika oshiyawori owanawontsi, ari inkañaanetai.” ⁵⁹Iro riyotaantakeri Jesús janta rapatotapiintaiyanira nampitawori Capernaum-ki.

Ikenkithatakoitziro kañaanetaantsi

⁶⁰Ikanta ikemaitakero jiroka yotagaantsi, ikantaiyanakeni oyaatakeriri Jesús: “Pomeentsi ayotantyaawori ikantayetakeri Jesús. ¿Litaka kemisantamatsiterine?” ⁶¹Iyotake Jesús, okaatzi ikishimawaitaitziriri, rosampitanakeri: “¿Te inimotoemi jiroka? ⁶²¿Oitaka awisatsine, arika piñeeri Itomi Atziri rowenonkaiya ipoñaakaga pairani? ⁶³Okaatzi nokenkithatakoyetakemiri, irootake añaashiretakaanatsiri, kaari awathapero nonkenkithatakote, tekaatsi oiperotya awatha. Iro nokenkithatakotzi awentaashirenkantsi kaari koñaanetatsi, añaakaanatsiri. ⁶⁴Iro kantacha eenitatsi apawopaini pikaataiyinira kaari kemisantatsine.” Tema riyotzitakarri Jesús kaari kemisantatsine, tsika itzimi pithokashityaarine. ⁶⁵Eekero ikantanakitzi Jesús: “Iro nokantzitantakemiri: ‘ikaatzi shentashiretaanari naaka, iriira rishinetaanari Ashitanari.’ ”

⁶⁶Aripaite inagaitake ripiyapithatanakarri osheki oyaawetapiintariri Jesús. ⁶⁷Ikanta Jesús rosampitanakeri 12 riyotaanewo: “¿Pikowatziima eejatzi eerokapaini piyaayetai?” ⁶⁸Rakanakeri Simón Pedro: “Pinkatharí, ¿litaka niyaatashiteri? Eerokatake kenkithatakotakerori kañaanetaantsi. ⁶⁹Tema nokemisantakemi naakapaini. Niyotaiyini eerokatake Cristo, Itomi Pawa Kañaaneri.” ⁷⁰Rakanake Jesús, ikantziri: “¿Kaarima naaka yoyaakemiri pikaatakera 12? Iro kantzimaitacha, eenitatsi apaani pikaatakera kamaari rinatzi.” ⁷¹Ikenkithawaitakero jiroka Jesús, ikenkithatakotatziiri Judas, itomi Simón Iscariote. Tema iriitake Judas pithokashityaarine, iriiwetaka apaani kaawetachari 12 riyotaanewo.

Irirentzipaini Jesús te ikemisantaiyirini

7 ¹Okanta okaatapaake jirokapaini, rareetantawaita Jesús janta Galilea-ki. Te ikowi risaikanai Judea-ki. Tema rithotyaakotatziiri janta Judá-ite ritsitokeri. ²Iro kantacha monkaatzimatataka kiteesheri ikimoshirewentapiintziro Judá-ite iitaitziri “pankoshetantsi.” ³Rithainkitanakari irirentzi irirori okaakiini, ikantanakeri: “Eero pimanashiwaita jaka, piyaate Judea-ki inaanemiri piyotaanewopaini

onkaate pantayeteri. ⁴Ikaatzi kowatsiri rasagaawentaityaari, te rimanakaawo rantayetziri. Pantayetziro eeroka oitarika, poñaagantero tsika ipiyotaiyani atziripaini.” ⁵Te ikemisantaatsikaitziri eejatzi irirentzipaini. ⁶Ikantanake Jesús: “Tekera imonkaata noñaagantantya naaka, irooma eerokapaini inimowaitzimi maawoini kiteesheriki. ⁷Te ikisaneentzimi eeroka isaawikisatzipaini. Irooma naaka osheki ikisaneentana, tema koñaawo nokantziro naaka, okaatzi rantayetziri kaariperori ini. ⁸Piyaataiyeni eeroka roimoshirenkaitaga, eerowa niyaatzita naaka, tema tekera imonkaapaitetyaata noñaagantantya.” ⁹Riñaawaitakerowa jiroka, irojatzi risaikanake Galilea-ki.

Roimoshirenkiro Jesús iitaitziri “pankoshetantsi”

¹⁰Tema jataiyanakeni irirentzipaini, jatanake eejatzi Jesús roimoshirenkaitaga te roñaaganta rimananeekiini ikantaka. ¹¹Rithotyaaotakeri Judá-ite janta roimoshirenkaitaga, ikantaiyini: “¿Tsika risaikika atziri?” ¹²Osheki atziripaini kenkithatakotakeriri Jesús. Eenitatsi kantayetatsiri: “Kameetha rini atziri.” Tzimatsi itsipa kantatsiri: “Te ikameethatzi, ramatawitakeri atziripaini.” ¹³Iro kantzimaitacha, rimanashirekiini ikenkithatakoitziri Jesús, tema ithaawantatyaari Judá-ite.

¹⁴Okanta osamanitake roimoshirenkaita, kyaapaake Jesús tasorentsipankoki, riyotaantapai. ¹⁵Riyokitziwentakeri Judá-ite, ikantaiyini: “¿Iitaka riyotanetantari jirika, te ikyaaperoweta tsika riyotaantaitzi?” ¹⁶Ari rakanake Jesús, ikantzi: “Okaatzi niyotaantziri te naaka yotashityaawone, iri yotakaanawo otyaantakenari. ¹⁷Inkaate kowaperotairone ikowiri Pawa, ari riyotairo iri Pawa yotakaanawori okaatzi niyotaantziri, tema te naaka yotashiwaityaawone. ¹⁸Tema ikaatzi yotaantzirori riyotashiwaitari, ikowashita impinkathataiteri. Iriima kowakowatzirori impinkathatairi otyaantakeriri, iri kenkithawaitzirori irooperori. Te itzipishirewainetzi irirori. ¹⁹¿Tema rosankenawetakemi pairani Moisés-ni Inintakaantaitanewo? Iro kantacha, te pimonkaataiyironi. ¿Iitaka pasaryaantanari pitsitokena?” ²⁰Ari ikantaiyanakeni atziripaini: “¡Kamaari! ¿Iitaka asariimiri ritsitokemi?” ²¹Ikantzi Jesús: “Maawoini eerokapaini osheki piyokitziwentakero piñaakenaga nantakeri kiteesheriki rimakoryaantaitari. ²²Iro kantzimaitacha, inintakaantake Moisés-ni pitomeshaanitapiintante. (Okantawetaka kaari Moisés-ni poñaakaantyaawone jiroka, iriira poñaakaantanakawori acharineete tekera itzimiita Moisés-ni.) Iro opoñaantari pitomeshaanitapiintantzi eerokapaini, okantawetaka kiteesheriki rimakoryaantaitari. ²³Piñaakero, pimonkaantantyaawori eerokapaini Inintakaantaitanewo rosankenatakeri Moisés-ni pitomeshaanitapiintantake kiteesheriki rimakoryaantaitari. ¿Iitaka

pikisaneentantanari naaka netsiyatakotakagairi maawoini iwathaki apaani atziri kiteesheriki rimakoryaantaitari? ²⁴ Paamaawentya owapeyimotashitzimikari arika piyakowentante. Tampatzikashirepero pinkantya paminakoyetante.”

¿Iriitakema jirika Cristo?

²⁵ Eenitatsi Jerusalén-satzi, osampitantanaintsiri, ikantzi: “¿Kaarima jirika rithotyakoitziri ritsitokaiteri? ²⁶ Jirinta risaikake, maawoini ñagaitziri ikenkithawaitzi. Tekaatsi akotashiterine. ¿Riyotatziima jewaripaini imaperotatyaaga Cristo rinatzi jirika atziri? ²⁷ Iri kantacha jirika, ayotaiyini tsika ipoñaawo. Irooma paata arika ripokake maperotzirori iita Cristo, tekaatsi yotatsine tsika ipoñaawo.” ²⁸ Ikanta ikemake Jesús, risaikake riyotaantzi tasorentsipankoki, shintsineenka ikantanake: “¡Arima, piyotaiyanani eerokapaini tsika nopoñaawo! Iro kantacha te naaka nintakaashityaawone nipoke, rotyaantanewo nini rawentaaperoitari. Tsika itzimi kaari piyotamatsite eerokapaini. ²⁹ Niyotziri naaka tema ari nokaatziri, iriitake otyaantakenari.” ³⁰ Ari ikowawetanaka raakaantanakerime, iro kantacha tekaatsi akotashitanakerine, tema tekera imonkaapaitetaata. ³¹ Osheki kemisantanageriri Jesús, ikantaiyini: “Kaarikame jirika Cristo pokatsineme, eero ritasonkawentantayetzime jirika, piñaakero.”

Rotyaantake Fariseo otaiyerine Jesús

³² Ikanta Fariseo-paini ikemakero ikantayetakeri atziripaini ikenkithatakotziri Jesús, raapatziyanakari reeware Imperatasorentsitaarewo, rotyaantakeri kempoyaawentzirori tasorentsipanko rotaiyakiteri. ³³ Ikantanake Jesús: “Eero osamanitzi nisaikimotanaimi eerokapaini, iro niyaatai risaikira otyaantakenari. ³⁴ Osheki pinkowakowawetaina eerokapaini, eeromaita piñagaana, tema eero pitsipatana tsika nisaikapai naaka.” ³⁵ Ari rosampitawakaanaka Judá-ite: “¿Tsika riyaamatsiteka jirika eero ñaantari? ¿Riyaatatyeeema otsipaki nampitsi roiwawaayetakaga asheninkapaini Judá-ite, riyotaayetairi kaari asheninkata? ³⁶ ¿Iitaka ikantakotziri: ‘Pinkowakowawetaina, eeromaita piñagaana, tema eero pitsipatana tsika nisaikapai naaka?’ ”

Ñaa kañaanetakaantatsiri

³⁷ Weyaantapaakawori kiteesheri ari roimoshirenkaperoitari. Ari ikatziyanakari Jesús, shintsiini ikanta ikenkithawaitanake, ikantzi: “Inkaate mereneentawaitatsine, rishentashiretaina naaka, rirawaitai. ³⁸ Tema okantzi Osankenarentsiperoro:

Inkaate kemisantainane naaka, oshiyawaityaawo oshiyashiretantairime ñaa kañaanetakaantatsiri.”

³⁹Iri roshiyakaawentzi Jesús inkaate kemisantairine ari risaikashiretantaiyaari Tasorenkantsi. Okantawetaka tekera rotyaantaitziriita Tasorenkantsi, tema Jesús tekera rowenonkashitaawoota rowaneenkawo.

Itzimpookanaka atziripaini

⁴⁰Tzimatsi atziri kemakeriri Jesús ikantakeri, ikantaiyanakeni: “Rimaperotatya jirika atziri Kamantantaneri rini.” ⁴¹Tzimatsi itsipa kantanaintsiri: “Cristo rini jirika.” Iro kantacha eenitatsi itsipa kantatsiri: “Kaari, tema Cristo te ipoñaawo Galilea-ki. ⁴²Tema okantzi Osankenarentsipero:

Icharine rinatzi pinkathari David-ni tsikarika intzime Cristo-tatsine, impoñeeyaawo Belén-ki, inampiki pairani David-ni.”

⁴³Ari itzimawentawakaawentanakari atziripaini Jesús. ⁴⁴Tzimatsi kowawetanainchari raakaanterime, tekaatsimaita akotashiterine.

Te iñagaitzi oshiyaarine jirika ikenkithatzi

⁴⁵Ikanta saikawentzirori tasorentsipanko jatake risaikira Fariseo-paini itsipatakari reeware Imperatasorentsitaarewo, ari rosampitawairi, ikantziri: “¿Litaka kaari pamantakari?” ⁴⁶Ikantaiyini irirori: “¡Te iñagaitzi oshiyaarine jirika ikenkithatzi!” ⁴⁷Ikantaiyanakeni Fariseo: “¿Pimatzitakawoma eerokapaini pishinetaka ramatawitemi? ⁴⁸¿Tzimatsima Itzinkami nokaataiyini kemisantakeriri jirika atziri? ¿Tzimatsima nokaatzirira naakapaini Fariseo kemisantakeriri? ⁴⁹Apatziro ikemisantamatsitake atziripaini kaari yotakoterone Inintakaantaitanewo, owasanketaarewo rinayete.” ⁵⁰Ikanta Nicodemo, Fariseo jatashitakeriri pairani iñeeri Jesús, ikantanake: ⁵¹“Okantzi Inintakaantaitanewo, te ishinetaantsite ayakowentero atziri terika ankemeri aakapaini onkene ayotero oita rantakeri.” ⁵²Ari ikantaiyanakeni irirori: “¿Eerokama eejatzi Galilea-satzi? Piñaanaperotero Osankenarentsipero, ari piñaakero tekaatsi Kamantantaneri poñaachane Galilea-ki.”

Tsinane mayempiro

⁵³Ikanta riyataiyaini ipankokipaini.

8 ¹Tonkaanake irirori Jesús otzishiki Olivo. ²Okanta okiteeshetamanai, piyaawo tasorentsipankoki. Osheki atziri piyowentawaariri, saikapai Jesús riyotaapairi atziripaini. ³Ikanta Yotzinkariite itsipayetakari Fariseo-paini ramakeniri apaani tsinane roonthagaitakari omayempitzi. Ikatziyapaakero niyankineki ipiyotaiyakanira. ⁴Ikantapaakeri Jesús: “Yotaanterí, jiroka tsinane roonthagaitakari omayempiwaitzi. ⁵Inintakaantziro Moisés-ni pairani ritsitokaitero antzirori jiroka. ¿Tsika pikantzika eeroka?” ⁶Iroowa rosampitantariri jirikapaini ikowi

rikompitakayaari, ontzimantyaari oita inkantakoteriri. Iri kantacha Jesús oiyotanaka rosankenawaitantawo rako kipatsi. ⁷Eekero rosampitatziiiri, katziyanaka roiyotakaga, ikantanake: “Terika pikaariperoshiretaiyini eeroka, petyaawo pishemeero jiroka tsinane.” ⁸Eejatzi roiyotanaa, rapiitanairo rosankenawaitzi kipatsiki. ⁹Ikanta ikemaiyawakeroni jiroka, piyayetanaka ikenkithashiretanakero tsika ikantayeta iriroripaini. Iri etanakawo ripiyanaka antariitepaini. Ikanta risaikanake Jesús apitekeroini itsipatakawo tsinane ramaitakeri, ¹⁰ikatziyanaawo roiyowetakaga, rosampitakero ikantziro: “Tsinané, ¿Tsika ikenaiyanakenika? ¿Tekaatsima jatakairone riyakowentemi?” ¹¹Akanakeri iroori okantziri: “Tekaatsi Pinkatharí.” Ikantanake Jesús: “Eejatzi naaka eero niyakowentzimi. Piyaatai iroñaaka, eero papiitairo pinkaariperoshirewaitai.”

Jesús kiteesheenkatakotziriri isaawikisatziite

¹²Ari rapiitanakero Jesús riyotairi atziripaini, ikantziri: “Naakatake kiteesheenkatakotziriri isaawikisatzipaini. Inkaate shentashiretainane naaka, aritake nonkiteesheenkatakoshiretai, oshiyawaityaawo te ikenawaitzi otsirenikitziira.” ¹³Ikantaiyanakeni Fariseo-paini: “Powakowentawaitashitaka pikenkithatakowaita apaniroini, te opantawo pikenkithatakowaiwetaka.” ¹⁴Ari rakanake Jesús: “Arime onkantawetyaame nokenkithatakowaiwetaka apaniroini, opantawo nokenkithatziri naaka. Tema niyotzi tsika nopoñaakawo, tsika janta niyaate. Temaita piyotaiyironi eerokapaini. ¹⁵Iro pametashitapiintari eerokapaini poshiyakotari atziripaini riyakowentantzi. Irooma naaka tekaatsi niyakowente. ¹⁶Arime niyakowentanteme naaka, okaatzi nokantayetziri imaperotatya, te apaniroini niyakowentante, ari nokaatziri Ashitanari otyaantakenari. ¹⁷Jiroka okantzi Inintakaantaitakemiri eerokapaini:

Arika oshiyawakaiyaani inkantayeteri apite thawetakotantaneri, imaperotatya okaatzi ikenkithatziri.

¹⁸Naakatake thawetakotaincha. Eejatzi Ashitanari otyaantakenari irijatzi itsipa thawetakotakenari. Apite nokaatzi nothawetakotaka.” ¹⁹Ari rosampitanakeri: “¿Tsika risaikika Ashitzimiri?” Ikantzi Jesús: “Eerokapaini te piyotaiyenani naaka, ari pikantziri eejatzi Ashitanari. Arika piyotename naaka, ari piyotakerime eejatzi Ashitanari.” ²⁰Ari riyotaantake Jesús tasorentsipankoki tsika rowaitapiintziri koriki rashitakaitariri Pawa. Iro kantzimaitacha tekaatsi aakaanterine, tema tekera imonkaataata.

Tsika niyaatai naaka, eero pareetaawo eerokapaini

²¹Rapiitanakero Jesús ikantzi: “Arika niyaatai, osheki pithotyaakowetaina eerokapaini, iro kantzimaitacha ari

pinkamakoyetairo piyaariperonka. Tsika niyaatai naaka, eero pareetaawo eerokapaini.”²² Ari ikantaiyanakeni Judá-ite: “¿Rishinewaitatyaama jirika. Ikantantaritya eero areeta aakapaini tsika inkenai irirori?”²³ Ikantanake Jesús: “Isaawikisatzi pinatzi eerokapaini, irooma naaka jenokisatzi nini. Arira pinampitawo eerokapaini kipatsiki, irooma naaka te nonampitawo.”²⁴ Iroowa nokantanzimiri: ‘Ari pinkamakoyetairo piyaariperonka. Tema eerorika pikemisantairo nothawetakowetakaga noitaga naaka, irootake pinkamakotantaiyaawori piyaariperonka.’”²⁵ Irojatzí rosampitanakariri: “¿Piitakama eeroka?” Ari rakanakeri Jesús: “Nokamantakemi ketziroini.”²⁶ Eenitatsi osheki nonkantemiri, ari niyakowentakemi eejatzí. Tema okaatzi ikenkithawaitziri otyaantakenari irooperori inatzi. Okaatzi nokamantakemiri eeroka isaawikisatzipaini, irootake ikamantakenari irirori.”²⁷ Iri kantacha jirikapaini kemakeriri Jesús, te ikemathatawakeri ikenkithatakotziri Ashitairi.²⁸ Ikantanake Jesús: “Arika pinkentakotakaantakeri Itomi Atziri, aripaite piyote naakatake. Te naaka antashiwaityaawone nokowiri. Apatziro niyotaantziro okaatzi riyotaanari Ashitanari.”²⁹ Tema itzimi otyaantakenari ari itsipashiretana naaka. Te rookanawentana Ashitanari, tema nantapiintakeniri okaatzi kameethatzimotziriri.”³⁰ Ikanta ikenkithatakoyetakerowa Jesús jiroka, osheki kemisantanakeriri.

Irooperori ini risaikakaashiwaitai

³¹ Ipoña Jesús ikantanakeri Judá-ite ikaatzi kemisantanakeriri: “Arika poisokerotanakyaawo niñaane, eerokatake iriiperori niyotaanewo.”³² Ari piyotairo irooperori, iro saikakaashiwaitaimine.”³³ Rakaiyanakeni jirikapaini: “Icharineete Abraham-ni ninayetzi naakapaini. Tekaatsi imperawaitenane. ¿litaka pikantantanari eeroka: ‘Ari pisaikashiwaitaiya?’”

³⁴ Ikantanake Jesús: “Ikaatzi antapiintzirori kaariperori, oshiyawaitakawo imperawaitatyeeyaarime. Imaperotatya.”³⁵ Apaani imperataarewo eepichokiini isheninkaitari, iriima itomintaitari rashi rowaatyeero isheninkaityaari.³⁶ Tema arika risaikakaashiwaitaimi Itomintaitari, ari pisaikashiperowaitaiya.³⁷ Niyotaiyimini icharineete Abraham-ni pini. Iro kantzimaitacha pikowaiyakeni pitsitokena, tema te inimotemi niñaaneyetari.³⁸ Iro nokenkithatakoyetzi naaka okaatzi roñaaganari Ashitanari. Irooma eerokapaini pantashitawo pikemakotziriri ashitzimiri eeroka.”

Iri ashitariri Kamaari

³⁹ Ari rakaiyanakeni iriroripaini: “¿Iri Abraham-ni aitziri Ashitanari, iriitake nocharineete!” Ikantanake Jesús: “Eerokame charinetyaarineme Abraham-ni, ari pantakerome okaatzi rantayetakeri irirori.”⁴⁰ Iro

kantacha, okantawetaka nokenkithatakemiro irooperori okaatzi riyotakaakenari Pawa, pikowaiyakeni eerokapaini pitsitokena. ¿Iroowa kaari rantzi pairani Abraham-ni! ⁴¹Irojatzi pantapiintakeri rantakeri pairani picharinepaini.” Ari ikantaiyanakeni iriroripaini: “¿Te naakapaini rowaiyane thainkatasorentsiwaitaneri. Apatziro ikanta Ashitanari, iriitake Pawa!”^q ⁴²Ari rakanakeri Jesús: “Kyaaryoome rashitemime Pawa, ari pinintakename, tema Pawaki nopoñaakawowanki naaka, piñaakena jaka. Te naaka pokashiwaitachane nonintakaanekiini, Pawa otyaantakenari. ⁴³¿Iitaka kaari pikemathatantana eerokapaini? Iro kantakaawori te pikowaiyini pinkemisantero niñaane. ⁴⁴Iriira ashitzimiri Kamaari, pantapiintakeniri ikowiri. Tema ari rashi rowiro Kamaari owakera etantanakari pairani, rowamaashiretantzi. Thairi rini, te riñaawaitziro irooperori. Arika inkowe ramatawitante, riñaawaitziro thaiyaantsi. Antariite thairi. ⁴⁵Irooma naaka niñaawaitziro irooperori ñaantsi, temaita pikemisantaiyanani eerokapaini. ⁴⁶¿Eenitatsima jaka pikaataiyakeni yotzirori ikantzi: ‘Kaariperoshireri rini Jesús?’ Tema irooperori okaatzi nokenkithawaitziri ¿iitaka kaari pikemisantantana? ⁴⁷Ikaatzi rashitari Pawa, ikemisantziro riñaane. Irooma eerokapaini te rashitzimi Pawa, te pikowi pinkemisantaiyeni.”

Itzimitaka Cristo

⁴⁸Ikanta Judá-ite ikantanakeri Jesús: “Imaperotya nokantaiyakemini Samaria-satzi pini, tema Kamaari pini.” ⁴⁹Rakanake Jesús: “Te nonkamaarite, nopinkathatziri naaka Ashitanari. Irooma eerokapaini, te pimpinkathataiyenani. ⁵⁰Te naaka kowashitachane pimpinkathatena, tzimatsi itsipa kowatsiri impinkathaitena, iriitake yakowentantatsine. ⁵¹Inkaate kemisantairone niñaane, eero ikaamaneyetai. Imaperotatya.” ⁵²Ikantaiyanakeni Judá-ite: “Ari niyoperotaiyini imapero pikamaaritzii. Tema kamake Abraham-ni, ari ikantakari Kamantantaneriite, kamayetake maawoini. Iro pikantantari eeroka: ‘Inkaaterika kemisantairone niñaane, eero ikaamaneyetai.’ ⁵³¿Panairima eeroka nocharineni Abraham? Kamake irirori, ari ikantayetakari Kamantantaneriite eejatzi. ¿Tsikama piimatsitaka eeroka?” ⁵⁴Rakanake Jesús: “Naakame kowashitachane impinkathaitename, tekaatsi pantenane. Iri kantacha, iri Ashitanari pinkatharitakaanari. Irijatzi pikantawetapiintari eerokapaini ‘Nowawane.’ ⁵⁵Tetzimaita piyotaiyirini eerokapaini. Irooma naaka noñiiri. Arikame nonkante ‘te noñiiri’, thairi nini noshiyakotakemiro eerokapaini. Iro kantzimaitacha imapero noñiiri. Nokemisantziro riñaane. ⁵⁶Pairani Abraham-ni, picharineyetanakari

q 8.41 Ikantakoitziri jaka “thainkatasorentsiwaitaneri”, irijatzi ikantaitziri mayempiriite. Tema roshiyakaawentapiintakeri pairani Judá-ite, te ikinatari Pawa, rantayetziro kaariperori.

eerokapaini, ikimoshiretake iñeero nipokapaitete. Aritake iñaakena ketziroini, antawoite ikimoshiretake.”⁵⁷ Ikanta Judá-ite ikantanakeri Jesús: “Te otzimi eeroka 50 posarentsite. ¿Jita pikantantari piñiiri Abraham-ni?”⁵⁸ Ari rakanake Jesús: “Tekera itzimiita Abraham-ni. ‘Naakatzitaka jirika naakatapiintatsiri.’ Imaperotatya.”⁵⁹ Ikanta jirikapaini raawetanaka mapi ikowi rishemeerime. Iri kantzimaitacha Jesús, rimanapithatanakari. Shitowanake tasorentsipankoki.

Retsiyatakotakagairi Jesús mawityaakiri

9 ¹Ikanta ikenayetzi Jesús, iñaake mawityaakiri, rashi rowatziiro owakera itzimapaake. ²Ikanta riyotaanewo rosampitakeri, ikantziri: “Rabí, ¿Jitaka kaari ikowichaataanta owakera itzimake jirika atziri? ¿Irooma kantakaantzirori iyaariperonka ipaapate? ¿Irooma kantakaantzirori iyaariperonka irirori?”³ Rakanake Jesús, ikantzi: “Te iro kantakaanterone iyaariperonka irirori, te okantakaantziro eejatzi iyaariperonka ipaapate. Iroowa opoñaantari jiroka, iñaantaityaawori ishintsinka Pawa. ⁴Eeniro okiteeshetzi, ontzimatyte antero rantawaire otyaantakenari. Tema arika ontsirenitanake, tekaatsi kanterone rantawaite. ⁵Eeniro nisaiki naaka jaka kipatsiki, naakatake kiteesheenkatakotziriri isaawikisatziite.” ⁶Ikaatakero ikenkithawaitake Jesús, reewatanake kipatsiki, ramirokake eepichokiini kipatsipitha, ritziryookitakeri mawityaakiri. ⁷Riñaanatakeri ikantziri: “Piyaate pinkiwaakitya owaankanaataga jitachari Siloé.” Jatanake mawityaakiri, ikiwaakitapaaka. Ikanta ripiyapaa, kantanaa raminanai kameethaini.⁸ ⁸Ikanta isheninkapaini, ikaatzi ñaapiintziriri ikowakotantzi impashitaityaari, rosampitawakaiyani, ikantzi: “¿Kaarima jirika kowapiintatsiri impashitaityaari?” ⁹Tzimatsi kantatsiri: “Iriitake.” Itsipa kantatsiri: “Kaari, iri oshiyawetariri.” Iro kantzimaitacha, ikantzi irirori: “Naakatake.” ¹⁰Rosampitaitanakeri: “¿Tsika pikantaaka pikowichaataantaari iroñaaka?” ¹¹Ikantzi irirori: “Jirinta atziri jitachari Jesús, iriitake aminakagaanari, eenitatsi ritziritantakenari nokiki, ikantakena: ‘Piyaate owaankanaataga Siloé. Pinkiwaakitya.’ Nokanta niyaatanake, ari nokiwaakitapaaka, koñaatanai namine.” ¹²Ikantziri: “¿Tsika iroñaaka jirika atziri?” Rakanake irirori: “Te niyotzi.”

Fariseo-paini rosampitziri mawityaakiri kowichaataatsiri

¹³ Ari ragaitanakeri mawityaakiri risaikira Fariseo-paini.
¹⁴ Tema kiteesheri rimakoryaantaitari ini, ritziryookitantakariri

r 8.58 Raakotapiintaka iwairo Jesús ikantzi: “Naakatzitaka”, ari oshiyakawo ikenkithawaitake Pawa pairani, riñaanatanakariri Moisés-ni. Tema pairani Moisés-ni rosampitakeri Pawa, ikantziri: “¿Tsika piitaka?” Ari rakanake Pawa, ikantzi: “Naakatzitaka.” Arira rowaitziri eejatzi Pawa, ikantaitziri “Naakatzitaka.” Iro riyotantaiyarini Judá-ite okaatzi ikantakeri Jesús, ikowatzi rimonkaatyaari Pawa.
s 9.7 Jiroka jitachari “Siloé”, irojatziri iyeetziri: “Otyaantaawo.”

Jesús mawityaakitatsiri, aminai kameethaini. ¹⁵Rosampitakeri Fariseo-paini tsika okanta raminantaari kameethaini. Ikantanake irirori: “Ritziritantakenawo nokiki eepichokiini kipatsi, irojatzí nokiwaakitantakari. Aminaana iroñaaka kameethaini.” ¹⁶Ikantzi Fariseo: “Itzimi antakerori jiroka kaari rashi Pawa, tema te ipinkathatziro kiteesheri rimakoryaantaitari.” Iro kantacha ikantaiyini itsipa: “¿Kaariperoshireri rinatyeeeme, eerome rantziro jiroka?” Te raapatziyawakaawo ikantaiyakerini Fariseo-paini. ¹⁷Ari rapiitakeri rosampitziri mawityaakiwetachari: “¿Iitaka pikenkithashiretari eeroka, iitaka aminakagaimiri kameethaini?” Ikantzi irirori: “Kamantantaneri rini.”

¹⁸Aminawaitai iroñaaka kameethaini, te ikemisantziri Judá-ite mawityaakiperori rinaweta. Irojatzí ikaimantakariri ipaapate, ¹⁹rosampitawakeri, ikantziri: “¿Iriima pitomi jirika? Pinkantena rashi rowiro imawityaakitzi owakera itzimapaake. ¿Tsika okantaka raminantaari iroñaaka kameethaini?” ²⁰Rakanake ashitariri: “Niyotaiyini iriitake nowaiyanewo, ari rashi rowiro imawityaakitzi owakera itzimapaake. ²¹Iro kantacha te niyote tsika okanta raminantaari kameethaini iroñaaka, te niyote eejatzí iita aminakagairiri kameethaini. Posampiteri irirori, antari rinatzí, iriitake kamantemine.” ²²Iro ikantantari ashitariri tema ithaawatzi, ikantaiyakeni Judá-ite: “Tzimatsirika kantatsine Cristo rini jirika Jesús, eero nishinetairi inkyagai ipiyotaitapiintaga.” ²³Iro ikantantari ashitariri: “Posampiteri irirori, tema antari rinatzí notomi.”

²⁴Rapiitakero Judá-ite ikaimairi mawityaakiwetachari, ikantziri: “Pimpinkathateri Pawa, pinkamantena kameethaini, eero pipinkathawaitashitari jirika atziri, kaariperoshireri rini.” ²⁵Ikantanake irirori: “Te niyote naaka kaariperoshirerira rini. Apatziro niyotzi mawityaakiri ninaweta. Iro kantacha aminaana kameethaini.” ²⁶Rapiitakeri rosampitziri: “¿Tsika ikantakemika? ¿Iitaka rantakeri raminakaantaimiri?” ²⁷Ari rakanairi: “Nokantawetakemi, temaita pikemisantziri. ¿Iitaka pikowantari napiitemiro? ¿Pikowatziima pinkemisanteri eerokapaini?” ²⁸Ari ikaweyawaitanakeri, ikantziri: “Aamaaka pikemisantziririka eeroka jirika atziri, irooma naakapaini nokemisantziro Inintakaantziri Moisés-ni. ²⁹Niyotzi naakapaini riñaanatakeri Pawa pairani Moisés-ni. Iriima jirika, tekaatsi yoterine tsika ipoñaaka.” ³⁰Ari rakanake atziri, ikantzi: “¿Tsikama okantatyaaka jiroka! Raminakagaana naaka kameethaini, te piyoteri eerokapaini tsika ipoñaaka. ³¹Ayotaiyini maawoini te ikemiri Pawa kaariperoshireri. Apatziro ikemiro riwetharyaanewo tsika itzimi pinkathatziiriri, ikaatzí antanairori ikowakairiri. ³²Tekaatsi ankemakowentapiinte tzimatsi aminakagairine mawityaakitatsiri owakera itzimapaake. ³³Eerome ipoñaakawo

jirika atziri Pawakinta, eero rantzirome jiroka.” ³⁴ Ari ikantanakeri: “Piyaariperonka pitzimakaake eeroka. ¿Pikowima piyotaina naaka iroñaaka?” Romishitowakaantairi.

Oshiyariri Mawityaakiri

³⁵ Yotake Jesús romishitowakaantaitakeri mawityaakiwetachari. Ikanta iñagairi paata, rosampitairi: “¿Pikemisantzirima eeroka Itomi Atziri?” ³⁶ Ikantanakeri irirori: “Pinkathari, pookotainari tsika itzimi, onkene nonkemisanteri.” ³⁷ Ikantanakeri Jesús: “Tema piñaakeri, naakatake pikenkithawaitakaakerira.” ³⁸ Ikanta jirika atziri rotziwerowashitanakari Jesús ipinkathatanakeri, ikantziri: “Nokemisantzimi Pinkathari.” ³⁹ Ikantzi Jesús: “Nipokake naaka kipatsiki niyakowentantai, iroowa inkowichaataantaiyaari mawityaakiwetachari. Iriima ikaatzi aminawetachari, mawityaaki inkantaiya.” ⁴⁰ Tzimatsi Fariseo tsipatakariri Jesús, ikemakeri ikantake, rosampitanakeri: “¿Poshiyakaantatyaanarima naakapaini mawityaakiri?” ⁴¹ Ikantanake Jesús: “Imaperotatyeeyaame poshiyakari mawityaakitatsiri eerokapaini, tekaatsi yakowentemirone piyaariperonka. Irooma pikantaiyinira te poshiyari mawityaakiri, irootake piñaantaiyaawori riyakowentaitemiro pipiyathatakenaga.”

Roshiyakaawentaitziro owejatanto

10 ¹ Ari ikantanake Jesús: “Inkaaterika kaari kyaatsine imoontaitzirowa owejatanto, ranonkashitakyaarika inkyaantyaari, koshintzi rini, kaariperori rini. Imaperotatya. ² Iriima kyaatsiri imoontaitzirowa, iriitake kempoyaapiintziriri oweja. ³ Iriirika ashitaryaakerone kempoyiirori ashitakowontsi, irojatzii inkyaantapaakya kempoyiiriri oweja, ripairyaapairi inkaimayetapaakeri, ari riyowaantetawairi. Iri omishitowairine kempoyaapiintakeriri oweja. ⁴ Arika romishitowakeri maawoini, iri jewaterine kempoyiiriri, royaatzimaityaari oweja, tema riyowaantetziri iri kempoyiiriri. ⁵ Iro kantacha te royaatziri kaari iñaapiintzi, osheki rishiyapithatari, tema te riyowaantetziri.” ⁶ Ikantakera Jesús roshiyakaawentziniri, iro kantacha te ikemathatawakero jirikapaini oita ikantziri.

Roshiyari Jesús kameethari kempoyaantaneri

⁷ Ari rapiitanakero Jesús ikantziri: “Naakatake oshiyawori imoontaitzirowa owejatanto. Imaperotatya. ⁸ Ikaatzi kaariperoriite etakawori ketziroini tekeri nipokiita naaka, roshiyashitakari koshintzi. Irootake kaari ikemisantantaiyarini oweja. ⁹ Naakatake oshiyawori imoontaitziro owejatanto. Ikaatzira kyagaatsine noshiyakawowa imoontaitziro owejatanto, ari rawisakoshiretai. Ari roshiyakotaiyaari oweja ripiyapiyata ikyaapiintzira, rishitowapiintzi

eejatzi. Te okoityiimotari rowanawo. ¹⁰Iriima koshintzi apatziro ripoki inkoshite, ritsitokante, rithonkante. Irooma naaka nipokake nañaakaashireperotantai. ¹¹Naaka oshiyari kameethari kempoyiiriri oweja. Apaani kameethari kempoyiiriri oweja, rishinewentari. ¹²Ikaatzi ripinaiziri ikempoyiirira ashinentsi oweja, arika iñaawake owaminthatariri, rookanawentziri, ari rowagaantaitya piratsi rishiyanagerika kempoyiiriri, pookayetai itsipa piratsi. ¹³Iro rishiyantari kempoyiiriri, ikowashita ripinaiteri. Te inkowaperote inkempoyeeri oweja. ¹⁴Naaka oshiyari kameethari kempoyiiriri oweja. Niyotziri nowejate. Riyotzitana eejatzi irirori. ¹⁵Ikantanaga riyoperotana naaka Ashitanari, ari nokantzitari eejatzi naaka niyoperotziri irirori. Nishinewentari naaka nowejawte. ¹⁶Eenitatsi itsipa nowejate kaari saikatsine jaka. Ontzimatyé namayetairi eejatzi. Aritake inkemisantaina irirori. Apaani inkantya impiyotaiya. Apaani inkantaiya kempoyagairine. ¹⁷Retakotana naaka Ashitanari, iro nishinetantyaawori nañaamento onkene nañagai eejatzi. ¹⁸Tekaatsi shintsineentenane, naaka shinetashitacha. Oshekitzimotana noshintsinka nishinetantari, iroowa nañaantaiyaari eejatzi. Iro ikowakaakenari Ashitanari nantero.”

¹⁹Ikanta ikemaiyawakeroni Judá-ite jiroka ñaantsi, rapiitanakero itzimawentawakaanaka. ²⁰Tzimatsi osheki kantanaintsiri: “¿Iitaka pikemisantantariri? Ikamaaritatzí, iroowa ishinkiwentantakari.” ²¹Iro kantacha eenitatsi itsipa kantatsiri: “Tekaatsi kamaari materone inkenkithawaitero jiroka ñaantsi. ¿Kantachama kamaari raminakagairi mawityaakiri?”

Ikisaneentanakeri Judá-ite Jesús

²²Okanta okyaawontsitapai. Ari roimoshirenkaitziro tasorentsipanko janta Jerusalén-ki. ²³Ari risaikitakari Jesús tasorentsipankoki, ranashiwaitaga awisatapishitzira iitaitziro “Salomón-tapishi.” ²⁴Ipiyowentapaakari Judá-ite, rosampitakeri: “¿Tsikapaiteka pipakairo pikompitakaashiretena? Eerokarika Cristo, janjaatya poñaayenawo.” ²⁵Rakanake Jesús ikantzi: “Nokamantzitakemira ketziroini, temaita pikemisantana. Okaatzi imatakaanari ishintsinka Ashitanari, ooñaawontawaitakero kameethaini. ²⁶Iro kantacha eerokapaini te pikemisantaiyini, te poshiyakaanta eerokame nowejate. ²⁷Ikaatzi oshiyakaantachari nowejate riyowaantetana, niyotzitari eejatzi naaka. Royaatana iriroripaini. ²⁸Naakatake añaakaayetairine. Eero ipeyawaita, tekaatsi aapithatenarine. ²⁹Ikaatzi rashitakaanari Ashitanari, tekaatsi aapithatenarine, iri matzirori rantaritzí anaakoperotantatsiri maawoini. ³⁰Itsipashiretana Ashitanari, oshiyawaitakawo apaanime nonkantya.” ³¹Ikanta Judá-ite raawetanaka mapi ikowi rishemeeri, ³²iri kantacha Jesús, ikantanakeri: “Iro ishintsinka Ashitanari antakaanawori

kameethayetatsiri piñaakoyetakenari eeroka. ¿Tzimatsima apaani piñaakeri pitsitokawentantenari?” ³³Ari ikantaiyanakeni Judá-ite: “Te iro nishemyaawentemi kameethatatsiri, irootake nishemyaawentemiri pithainkatasorentsitakerira Pawa. Tekaatsi piimatsitya eeroka, atziri pini, poshiyakaantashiwaitaka Pawame pinatye.” ³⁴Ari ikantanake Jesús: “Jiroka osankenata Inintakaantaitanewo,

Naaka kantatsi: ‘Pawaite pinaiyini eerokapaini.’

³⁵Ayotaiyironi Osankenarentsipero, ero okanta oipiyawaantetero. Iri Pawa jitakeri atziripaini ‘Pawaitera’ riyotakaayetairi riñaane. ³⁶¿Litaka pikishimatantanari eerokapaini pikantaiyini nithainkatasorentsitake nokantake naaka Itomi Pawa? Naakaga rookotake, rotyaantakena nipoke kipatsiki. ³⁷Eero nantzirome naaka rantziri Ashitanari, ero pikemisantaiyini. ³⁸Iro kantacha nantzitakawowa. Onkantawetya ero pikemisantana naaka, iro pinkemisante okaatzi nitasonkawentantayetake, iro piyoperotantyaari niwithagaari naaka Ashitanari, riwithagaana eejatzi irirori.” ³⁹Ari ikowawetanaka raakaanterime eejatzi, iri kantacha Jesús rishiyapithatanakari.

⁴⁰Piyanaawo Jesús katonko ñaa Jordán. Ari risaikapai tsika romitsitsiyaatantzi pairani Juan-ni. ⁴¹Osheki atziri jatashitakeriri iñeeri Jesús. Ikantaiyini: “Ikantawetaka Juan-ni te ritasonkawentantzi irirori, iro kantacha okaatzi ikenkithatakotakeriri jirika atziri irooperori ini.” ⁴²Osheki kemisantanakeriri Jesús janta.

Ikamantakari Lázaro

11 ¹Eenitatsi apaani mantsiyari atziri jitachari Lázaro, Betania-satzi rini, ari onampitawori janta María eejatzi irento Marta. ²(Jiroka María, iritsiro Lázaro, irootake saitantakariri kasankari iitziki Awinkatharite opoña oshetantanaari oishi.) ³Okanta apite iritsiro Lázaro, okaimakaantakeri Jesús, okantake: “Pinkatharí, imantsiyatziira pitsipaminthare.” ⁴Ikanta ikemawake Jesús, ikantzi: “Jiroka mantsiyarentsi te owamaantzi, arira iñagaitero ishintsinka Pawa, ari iñagaitero eejatzi ishintsinka Itomi.”

⁵Ikantawetaka Jesús osheki retakotawo Marta, eejatzi irento, eejatzi Lázaro, ⁶ikemawetaka ikantaitakeri imantsiyatatzi, eekero risaikawaitanaatzi okaatzi apite kiteesheri. ⁷Irojatziki ikantantanaariri riyotaanewo: “Jame apiyai Judea-ki.” ⁸Ari ikantaiyanakeni riyotaanewo: “Rabí, ikowaiyatziinira Judá-ite ritsitokemi. ¿Eejatziki pikowanai pipiyanai janta?” ⁹Ikantanake Jesús: “¿Tema osamani okanta kiteesheri okaatzi 12 hora? Ikaatzi anashitachari kiteesheriki, te rontziwawaita, tema iñaakeri

kiteesheenkari jaka kipatsiki.^t ¹⁰Iriima anashitachari tsireniriki, rontziwawaita, tema okoityaatya janta kiteesheenkari.” ¹¹Eekero ikantanakitzi Jesús: “Makoryaake atsipaminthare Lázaro, iro kantacha ontzimatye niyaate nowiriintairi.” ¹²Ari ikantaiyanakeni riyotaanewo: “Pinkathari, aamaa iro retsiyatakotai, tema rimakoryaatzi.” ¹³Okaatzi ikantawetariri Jesús riyotaanewo rimakoryaatzi, roshiyakaatzi riyotaanewo iro ikenkithatakotzi Jesús makoryagaantsi. ¹⁴Irojatzzi rooñaawontantanakawori, ikantanakeri: “Kamakera Lázaro. ¹⁵Owanaa nokimoshiretake te nisaiki janta, tema iro pinkemisantaperotantyaari, jame aate amineri.” ¹⁶Ikanta Tomás iiyeetziri “Tsipari”, ikantanakeri ikaataiyinira: “Jame oyaatanakeri, aminawakero eero rowamagaitai aaka.”^u

Iri Jesús, owiriintantaneri, añaakaantaneri

¹⁷Ikanta rareetziimatapaaka Jesús, ikemapaaake tzimakotake Lázaro 4 kiteesheri ikitaitantakariri. ¹⁸Te intainaperote Betania isaikira Jerusalén,^v ¹⁹iroowa riyaatashitantakawori Judá-ite jiroka Marta eejatzzi María, roimoshirenkantyaawori ikamakera iyaariri. ²⁰Okanta iyotake Marta iro rareetziimatya Jesús, jatanake itonkyotyaari. Iroowa saikanaintsiri María pankotsiki. ²¹Okantawakeri Jesús Marta: “Pinkathari, arime pisaikeme eeroka jaka, eero ikamime aarini. ²²Iro kantacha niyotzi naaka arika pinkowakoteri Pawa oita rantemiri, ari rimatakemiro.” ²³Ari rakanakero Jesús: “Aritake rañagai piyaariri.” ²⁴Okantzi Marta: “Niyotzi aritake impiriintai paata weyaantapaakyaawone kiteesheri impiriintantaiyaari kamayetatsiri.” ²⁵Ikantanakero Jesús: “Naakatake owiriintantatsiri, naakatake añaakaantaneri. Tzimatsirika kemisantainane naaka, onkantawetya inkame, ari rañagai. ²⁶Ikaatzi añaayetatsiri iroñaaka, ikaatzi kemisantainane, eero ikaamaneyetai. ¿Pikemisantziroma jiroka?” ²⁷Ari okantziri iroori: “Arima Pinkathari, nokemisantzimi naaka eerokatake Cristo Itomi Pawa, ikowakaakerira ripoke jaka kipatsiki.”

t 11.9-10 Oshiyakaawentachari jaka “12 hora”, rañaamentowa ini Jesús, iro oshiyakawori apaani kiteesheri. Tema ikenkithawaitakero Jesús jiroka, riyotzi tekerá imonkaapaitetaata rowamaantaityaariri. Jiroka ikantakeri: “Pinkenkishiretakotero oita awisatsiri arika anashitya kiteesheriki. Tema arika anashitya kiteesheriki, kameetha okoñaatzi, eero ontziwawaita, añaero eejatzzi tsika ankene eero aminaashiwaita tsikarika aate. Iroowa anashityaarika tsireniriki, osheki ontziwawaitya, aminaashitya tsikarika aate. Iro aatantyaari iroñaaka tsika inintakairo Pawa, eero aminaashiwaita aate. Eerorika aatzi tsikarika ikowakairo Pawa, ari aminaashiwaitakya tsika aate. Tema iri Pawa oshiyawori iroñaaka kiteesheri, tsikarika aate, eero aminashiwaita.” **u 11.16** Ikantakoitziri jaka “Tsipari”, irijatzzi iitaitziri pairani “Dídimo”. **v 11.18** Kantakotachari jaka “te intainaperote”, iro oshiyawori ikantaitziri iroñaaka 3 kilómetro, irojatzzi ikantaitziri pairani 15 estadio.

Riraapaaka Jesús ikitaitzirira Lázaro

²⁸ Ikaatakero Jesús ikantayetakero jiroka, jatanake Marta okaimiro irento María, okamantapaakero, okantziro: “Areetapaaka yotaantaneri, ikaimimi.” ²⁹ Okanta okemawake María, katziyanaka, pokanake oñeeri Jesús. ³⁰ Tekera rareetyaata Jesús nampitsiki, irojatzí risaikake itonkyotawakarira Marta. ³¹ Okanta ñagaitakero María okatziyanaka ishianaka, jirikapaini Judá-ite ikaatzi tsipatakawori opankoki, roimoshirenkiro, royaataiyanakeroni roshiyakaatziro iraawaitatyeyea kitatarewoki. ³² Okanta areetapaaka María risaikakera Jesús, otziwerowashitapaakari okantziri: “Pinkatharí, arime pisaikeme eeroka jaka, eero ikamime aari.” ³³ Ikantanakero Jesús, ñaakerowa María irayimotapaakari, ari ikantapaakari eejatzi Judá-ite oyaatapaakerori, antawoite rowashiretanaka, okatsitzimoshiretanakeri, ³⁴ rosampitanakero: “¿Tsikajaantaka pikitakerika?” Ari ikantaitanakeri: “Pipokeeta Pinkatharí, piñeeri.” ³⁵ Ari riraapaakari irirori Jesús. ³⁶ Irojatzí ikantantanakari Judá-ite: “¡Pamine antawoite retakotari!” ³⁷ Iro kantacha tzimatsi itsipa kantanaintsiri: “Iriiwetaka jirika etsiyatakotakagiriri mawityaakiri, ¿kaari rantantawo eero ikamanta Lázaro?”

Rañaantaari Lázaro

³⁸ Apiitanaka Jesús okatsitzimoshiretanakeri, riyatashitanakeri okaakiini kitatarewoki. Omoonaki ini, mapi rashitakotantaitakari. ³⁹ Ikantanake Jesús: “Potainkero mapi.” Ari okantanake Marta iritsiro kamaintsiri: “Pinkatharí, aama shitzitake, tema tzimake 4 kiteesheri ikamantakari.” ⁴⁰ Rakanakero Jesús: “¿Tema nokantakemi, pinkemisantenarika, arira piñaakero ishintsinka Pawa?” ⁴¹ Rotainkaitakero mapi. Aminanake Jesús inkiteki, ikantanake: “Ashitanari, niwethariimi eeroka, tema pikemana. ⁴² Niyotzi ari pikantapiintatya pikemana. Iroowa nokantantari inkemantyaari jirikapaini atziri saikaintsiri jaka, iroowa inkemisantantyaari eerokatake otyaantakenari.” ⁴³ Okanta okaatapaake ikenkithawaitakero jiroka, ikaimanakeri: “¡Lázaro, pishitowe!” ⁴⁴ Shitowapai kaminkari, roosotakawo manthakintsi rakoki eejatzi iitziki, irojatzí iponawootakawo rankowitantaitawakariri ketziroini. Ikantanake Jesús: “Poosoryaakoteri, riyataaita.”

Ikamantawakaita ritsitokakaantaiteri Jesús

(Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2)

⁴⁵ Iroowa ikemisantantanakari osheki Judá-ite ikaatzi jatanaintsiri itsipatawo María, ikaatzi ñaakerori rantakeri Jesús. ⁴⁶ Iro kantacha eenitatsi

jatashitanakeriri Fariseo-paini. Ikamantapaakeri okaatzi rantakeri Jesús. ⁴⁷Ikanta Fariseo-paini itsipatakari reeware Imperatasorentsitaarewo, ipiyotakeri Itzinkampaini, ikantaiyini: “¿Tsikama ankantyaaka? Jirika atziri osheki ritasonkawentantake. ⁴⁸Arika añaaaminthatashitakyaari, arira inkemisantakaakeri maawoini. Ripokake reewarepaini Roma-satzi, itzimpookakaantakero tasorentsipanko, rithonkakaantakero anampipaini.” ⁴⁹Iri kantacha, jirika jitachari Caifás, reewaperore Imperatasorentsitaarewo, ikantanakeri irirori: “Te piyotaiyeni eeroka. ⁵⁰Iri kameethatatsi ashinete apaani atziri inkamawentayetai, iro ompoñaantyaari eero rithonkaitantai anampiki.” ⁵¹Iri kantacha Caifás, Imperatasorentsiperori, riñaawaitakaanakeri Pawa. Okantawetaka te riyowetawo, iri Jesús ikenkithatakotake inkamawenteri isheninkapaini. ⁵²Te apatziro inkamawenteri isheninkapaini inkamawentzityaari maawoini itomipaini Pawa pookayetanaintsiri, ompoñaantyaari riwithaawakaantaiyaari inkaate rashitaiyaari. ⁵³Ari ikowaiyanakeni reeware Judá-ite rowamairi Jesús. ⁵⁴Iro kaari ikowantanaa Jesús intsipatanaiyaari Judá-ite. Shitowanake Judea-ki, jatake ochempiki isaikira nampitsi jitachari Efraín. Ari risaikakaapairi riyotaanewo. ⁵⁵Irootzimataatsi roimoshirenkairo Judá-ite Anonkoryagaantsi, osheki atziri jatatsiri Jerusalén-ki riwetsikashiretaiya. ⁵⁶Rithotyakoitakeri Jesús, rosampitawakaiyani tasorentsipankoki: “¿Tsika pikantaiyinika eeroka? ¿Ari ripokake roimoshirenkaityaaga?” ⁵⁷Ikanta Fariseo-paini itsipayetakari Imperatasorentsiperoriite, ikantantayetake: “Ikaatzi yotatsine tsika risaiki Jesús, inthawete, naakaanteriita.”

Risaitantaitari Jesús kasankari

(Mt. 26.6-13; Mr. 14.3-9)

12 ¹Iyotapaaka 6 kiteesheri roimoshirenkantaityaawori Anonkoryagaantsi, jatake Jesús Betania-ki, inampiki Lázaro rowiriintairi chapinkiranki. ²Ari roimoshirenkaitakeri Jesús. Iro Marta owiitantatsiri. Ari risaikitaka eejatzi Lázaro itsipatakari Jesús rowaiyani. ³Amakotake María kasankari. Osheki owinawo jiroka. Isaitantakari iitziki Jesús. Oshetantzimaitari oishi. Kasankainka maawoini okantaka pankotsi.^w ⁴Ikanta Judas Iscariote, riyotaanewo Jesús iri pithokashityaarine paata, ikantanake: ⁵“Arikame ampimanterome jiroka kasankari, ari aakeme osheki koriki aneshironkatantyaariri ashironkainkari. ¿Kaari antantawo iroori?”^x ⁶Te iro inkantantyaari

w **12.3** Jiroka kasankari kenkithatakotachari jaka, iro riwetsikaitziri inchatayaki jitachari “nardo”. Okaatzi otenatzi apaani libra, irojatziki ikantaitairi iroñaaka 300 gramo. x **12.5** Kantakotachari jaka “osheki koriki”, irijatziki ikantaitziri pairani “300 denario”. Iri ripinaiziriri antawairentzi rimonkaatakerorika apaani osarentsi rantawaitake.

Judas retakotatyaarira ashironkainkaripaini, ikowashita inkoshite. Iriira rowaitake rapatoteri koriki, ikoshitapiintzi eepichokiini. ⁷Ari ikantanake Jesús: “Piñaaminthatashityaawo, tema imotaitatyaanawo inkitaitakenaga paata.” ⁸Iriima ashironkainkaripaini rashi rowaatyeero risaikimotemi, irooma naaka eero nokantaitatyaani nisaikimotemi.”

Ikamantawakagaita ritsitokaiteri Lázaro

⁹Osheki Judá-ite yotaintsiri ari risaiki Jesús janta Betania-ki. Jataiyakeni janta, te apatziro ramineri Jesús eejatzi Lázaro rowañagairi pairani Jesús. ¹⁰Iri kantacha Imperatasorentsiperoriite ikamantawakaayetaka ritsitokeri eejatzi Lázaro. ¹¹Tema iri kantakaawori Lázaro kaari raapatziyaitantanaari Judá-ite ikemisantaitanakeri Jesús.

Areetaa Jesús Jerusalén-ki

(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40)

¹²Osheki atziri jataintsiri Jerusalén-ki roimoshirenkawo Anonkoryagaantsi. Okanta okiteeshetamanai, ikemaiyakeni ripokatye Jesús nampitsiki. ¹³Richekaiyakeni oshiyawori tsiyaroshitenki. Jataiyini ritonkyotyaari, ikaimaiyini ikantzi:

¡Kaakitake Awinkatharite!

Tasonkawentaarewo rini, Pinkathari aitziri otyaantakeriri.

¡Iri Awinkathariteperotaiyaari aakapaini Israel-iite!

¹⁴Ari iñaapaake Jesús ewonkeri burro, ikyakaanakari, tema othawetakotzitakari Osankenarentsipero, ikantaitake:

¹⁵Sion-satoité, eero pithaawaiyini,

Pokataike Piwinkatharite,

Kyaakaapaakariri ewonkeri burro.

¹⁶Ketziroini, te ikemathatziro riyotaanewo jiroka. Iro kantacha rowenonkashitaawo pairani rowaneenkawo Jesús, aripaite riyotairo iriitake Jesús rosankenatakoitzi. ¹⁷Atziripaini ikaatzi tsipatakariri pairani Jesús rowiriintairi Lázaro, ikenkithatakoyetairo okaatzi iñaakeri. ¹⁸Iro riyaatantanakari atziripaini ritonkyotyaari Jesús, tema ikemakotakeri rowañagairi. ¹⁹Iriima Fariseo-paini ikantawakaiyakani iriroripaini: “Piñaakero, eero otsinampairi. Pamineri, iro riyaatashiteri maawoini.”

Rithotyaakotziri Jesús Grecia-thato

²⁰Tzimatsi Grecia-thatoweri pokaintsiri itsipatakariri atziripaini roimoshirenkaiyani. ²¹Ripokashitakeri Grecia-thatoweri jirika Felipe Betsaida-satzi, nampitsi saikatsiri Galilea-ki. Ikantapaakeri: “Pinkatharí,

y 12.7 Eenitatsi rametaitari pairani. Arika inkamayete, risaitantaitari kasankari onkene inkitaiteri.

nokowi noñeeri Jesús.”²² Jatanake Felipe, ikamantapaakeri Andrés. Apitekeroini riyataanake, ikamantakeri Jesús.²³ Ikantanakeri Jesús: “Monkaatapaaka rowenonkashitantaiyaawori rowaneenkawo Itomi Atziri.²⁴ Apaani okithoki kaari ipankiitzi, ari ashi owaatyeero onkaate apakithowoini. Irooma arika ipathaakitanake ishokantanyakyaari ipankiitakerowa, ari iñagaitairo onkithokitai. Imaperotatya.”²⁵ Ikaatzi etakowaitashitachari rantayetziro iñaamatashiyetari, ari impeyawaitashitaiya. Iriima manintanakerone rantashiwaitari jaka kipatsiki, ikamaitanaatyaawowa inkañaaneyetai.²⁶ Ikaatzi kowatsiri noshiyakairi nimperatanewo, roshiyakotenawo naaka. Tsikarika nisaikai naaka, ari risaikitaiya eejatzi irirori nimperatanewo. Ikaatzi noshiyakagairi nimperatanewo naaka, iri Ashitanari kantakaawori impinkathaitantyaariri paata.”

Ithawetakota Jesús rowamagaiteri

²⁷“¡Antawoite okatsitzimoshiretadena iroñaaka! ¿Tsikama nonkanteka? ¿Nonkantema: ‘Ashitanari, petsinaryaakotaina?’ ¡Tema iro nipokantakari, nimonkaatairo! ²⁸Ashitanari, poñaagantairo powaneenkawo.” Ikemaitatzi inkiteki, ikantaitzi: “Tema noñaagantzitakawo, iroñaaka napiitero.”²⁹ Atziripaini piyotainchari ikaatzi kemawakerori, ikantaiyanakeni: “Ookathawontsi ini.” Ikantayetzi itsipa: “Riñaanatakeri maninkari.”³⁰ Ari ikantanake Jesús: “Te apatziro naaka riñaanate, eerokapaini riñaawaiwentake.”³¹ Irootaintsi iñagaiteri rowasankeeteri okantakaantziro iyaariperonka isaawikisatzipaini, roitsinampaitairi eejatzi pinkathariwentantashitainchari.³² Iro kantacha arika rowatzikakoitakena jaka kipatsiki, aritake nonkaimashiretanairi maawoini.”³³ Ari rooñaawontziro Jesús tsikarika onkantya arika rowamagaitakeri.³⁴ Ari rakaiyanakeni atziripaini: “Ayotaiyini okantziri Inintakaantaitanewo: ‘Kañaaneri rini Cristo.’ ¿Iitaka pikantantari ontzimatyeye rowatzikakoiteri Itomi Atziri? ¿Iitaka Itomi Atziri?”³⁵ Rakanake Jesús: “Eenitatsi risaikimotanaimi iitaitziri ‘Kiteesheenkari’, eepichokiini risaikanai. Poshiyakayero panashitatyeeeme okiteesheenkatzira, iroowa ompoñaantyaari eero omapokantzimi oshiyawori tsireniri. Tema ikaatzi anashitachari otsirenikitziro, te iñiuro tsika inkene.”³⁶ Pinkemisantairi iitaitziri ‘Kiteesheenkari’ eeniro itsipatzimira, poshiyakotyaari irirori.”

Te ikemisantaiyini Judá-ite

Ikaatanakero ikenkithawaitakero jiroka, shitowanake Jesús. Te roñaagantanaa.

z 12.24 Kantakotachari jaka “okithoki”, trigo ini.

³⁷Ikantawetaka Jesús osheki ritasonkawentantake inampiki jirikapaini, te ikemisantaiyini. ³⁸Ontzimatyeye imonkaatya rosankenatakeri Kamantantaneri Isaías-ní, kantatsiri:

Pinkatharí, ¿litaka kemisanterone añane?

¿litaka roñaagaitakeri ishintsinka Pinkathari?

³⁹Jiroka otsipa rosankenatakeri Isaías-ni, iro kaari ikemisantantaita, ikantake pairani:

⁴⁰Iri Pawa mawityaakitakaakeriri,

Imasontzitakaayetakeri,

Iro ompoñaantyaari eero ikowichaatanta

Eero ikemathawaitanta.

Iro ompoñaantyaari eero ripiyashitaana naaka

nowawisaakotantaiyaariri.

⁴¹Iro riñaawaitantakawori jiroka Isaías-ni, tema inewiyatakityaawo rowaneenkawo Jesús, irootakera ikenkithatakotantakariri. ⁴²Iro kantacha, osheki Judá-ite kemisantanaairiri Jesús, ari ikantzitanakawo Itzinkamipaini. Iro kantzimitacha te ithawetakota irirori, tema ithaawantatyaari Fariseo-paini eero rishinetanairi inkyaayetai rapatotapiintaitaga. ⁴³Ari okantzimitaka. Iri ikowaperotake Fariseo-paini raapatziyaari, iriima Pawa, te.

Jesús yakowentairine atziripaini

⁴⁴Ari riñaawaitanake shintsini Jesús, ikantanake: “Tzimatsirika kemisantainane, te apaniro ikemisantana naaka, ikemisantzitakeri otyaantakenari. ⁴⁵Ikaatzi okitaanari naaka, oshiyawaitakawo iriime rokityaame otyaantakenari. ⁴⁶Iro nipokantakeri naaka, noshiyaari ‘Kiteesheenkari’, ompoñaantyaari noiteenkatakotairi isaawikisatzi. Eero risaikayetai otsirenikitzi inkaate kemisantainane. ⁴⁷Te iro nipokantyaari kipatsiki nowasanketante, tema nipokatzi nowawisaakotante. Iro kantacha ikaatzi kemayewetawori niñaane, temaita ikemisantzi, te naaka owasanketerine. ⁴⁸Inkaate manintenane, kaari kemisantairone niñaane, tzimatsi iita owasanketerine. Oshiyawaitakawo jiroka ñaantsipaini okaatzi niñaawaitakeri atzirime inatye, iro owasanketantatsine paata, ripiyathawaantetaikenaga. ⁴⁹Tema naaka te niñaawaitashiwaitya nonintakaanekiini. Ashitanari otyaantakenari, iriitake kantakenawori okaatzi nokantakeri, okaatzi niyotaantakeri. ⁵⁰Niyotzi naaka, okaatzi inintakaantziri Ashitanari iro kañaanetakaantatsiri. Ari okantari, okaatzi nokantakeri naaka, nithotyaatziiro ikantakenari Ashitanari.”

Jesús ikiwayitziiri riyotaanewopaini

13 ¹Yotapaaka apaani kiteesheri roimoshirenkantaityaawori Anonkoryagaantsi. Riyotake Jesús monkaatzimatapaaka

rookanawentantyaawori kipatsi, riyatai intsipatapaiyaari Ipaapate. Antawoite retakoyetakari ikaatzi kemisantakeriri, ari ikantapiintatya retakotari irojatzí weyaantapaakyaawone. ²Ikanta risaiki rowaiyani, kamaarishiretanake Judas Iscariote, itomi Simón, pithokashityaarine Jesús. ³Riyotake Jesús tema ipoñaatyaawo irirori Pawaki, ari riyateri janta. Iriitake shintsitakaakeriri Ipaapate. ⁴Ari ikatziyanaka risaikakera rowaiyani, raatonkoryaanakawo iwewiryakowo, romathakitankawo manthakintsi. ⁵Raake ñaa risakero kiwaakomentotsiki. Ikiwayitzitakeri riyotaanewo, roshyeyitzitanzimaitari manthakintsi romathakitakari. ⁶Iro inkiwayitzitantaaririme Simón Pedro, ikantanake irirori: “Pínkatharí, ¿eerokama kiwayitzitenane naaka?” ⁷Ikantzi Jesús: “Te pikemathatziro okaatzi nantziri iroñaaka, iro kantacha paata, ari pinkemathatairo.” ⁸Ikantanake Pedro: “¡Eero nishinetzimaitzimi poshiyaari imperataarewo pinkiwayitzitena!” Rakanake Jesús: “Eerorika nokiwayitzizimi, te paapatziyana.” ⁹Ikantzi Simón Pedro: “¡Pínkatharí, eero pikiwayitzitana eepichokiini, maawoini pinkiwena nakoki eejatzí noitoki!” ¹⁰Ikantzi Jesús: “Ikaatzi eshitakerone ikaawoshita, apatziro ikowi inkiwayitzitya, tema kitetake maawoini. Ari kitetakemi eerokapaini, okantawetaka te maawoini pinkiteshiretaiyeni.” ¹¹Tema riyotakeri Jesús iita pithokashityaarine, iro ikantantari: “Te maawoini pinkiteshirete.”

¹²Ari rithonkakero ikiwayitzitakerira, ikithaatanaawo Jesús iwewiryakowo, saikanai tsika rowaiyani, ari ikantzi: “¿Píkemathatakeroma okaatzi nantakeri? ¹³Píkantapiintaiyini eerokapaini ‘Yotaanarí, Pínkatharí.’ Imatatyá pikantanari, tema naakatake. ¹⁴Naaka ‘Yotaanarí’, naaka ‘Pínkathari.’ Iro kantacha, noshiyakotari imperataarewo, nokiwayitzitakemi, ari pinkantaiyaari eerokapaini pinkiwayitzitawakagaiya. ¹⁵Naaka yotaakemirori, poshiyakotenawo tsika nokantakemi naaka. ¹⁶Te ipínkathaitziri noshikaarewo ranairi imperatariri. Tekaatzi eejatzí otyaantaarewo anairine otyaantziriri. Imaperotatyá. ¹⁷Arika pinkemathatanairo jiroka irojatzí pantantaiyaawori, aritake pinkimoshiretai. ¹⁸Pinkeme nonkantemi, iro kantacha te maawoini niñaanatemi. Niyotziri naaka ikaatzi niyoshiitakeri. Arira imonkaatyaari Osankenarentsipero, kantatsiri:

Eenitatsi akiyootakenari, iriitake pithokashitenane.

a 13.5-17 Iro rametari Judá-ite ikiwayitzitapiinta inkyaantyaari ipankoki. Iroowa rantawaire apaani imperataarewo ikiwayitzitantiintzi. Apaani iriiperori atziri, eero okanta inkiwayitzitante. Iro kaari inimotantariri pairani riyotaanewo Jesús ikiwayitzitakerira. Iro rantantakawori jiroka Jesús, riyotaatziiri riyotaanewo, onkantawetya jewari rine apaani atziri, ontzimatyé raapatziyaari itsipa, roshiyakotyaari ikanta apaani imperataarewo, tsinampashireri inkantya.

¹⁹Arika imonkaatakya jiroka, iroowa pinkemisantaperotantenari ‘Naakatztitaka.’ Iro neewatantzimirori nokamantzimiro.^b ²⁰Inkaate kempiyarine notyaantanewo, naakatake ikempiyaminthata. Inkaate kempiyenane naaka, ikempiyaminthata otyaantakenari.”

Ithawetzi Jesús ripithokashityaari Judas
(Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23)

²¹Ikaatapaakero riñaawaitakero jiroka, antawoite okatsitzimoshiretanakeri Jesús. Eekero rooñaawontanakitziro ikenkithatakotakeri, ikantzi: “Pikaatakera eerokapaini jaka, eenitatsi apaani pithokashitenane. Imaperotatya.” ²²Ari raminawakaanaka riyotaanewo, te riyotzi itzimi ikantziri. ²³Ikanta apaani riyotaanewo, retakoperotanewo Jesús, shentakeriri okaakiini rowaiyani, ²⁴riñaanacheratakeri Simón Pedro, ikantziri: “Posampiteri itzimirika ikantziri.” ²⁵Ikanta jirika shentakeriri okaakiini, rosampiteri: “Pinkatharí, ¿Itzimika?” ²⁶Rakanake Jesús: “Piñeena nashete eepichokiini pan, itzimirika nompakeri, iriitakera.” Rashetake eepichokiini pan, ipakeri Judas Iscariote, itomi Simón. ²⁷Ikanta rowawakawo Judas pan. Kamaaritanake. Ikantziri Jesús: “Thaakyaapaini pantero pikenkithashiretapiintakari.”^c ²⁸Ikaatzira rowaiyani tekaatsi kemathatawakerone oita ikantantariri. ²⁹Tema jirika Judas iriitake kempoyiiriri koriki, roshiyakagaitzi riyaatatye ramanante roimoshirenkyaaari ikantakeriri Jesús, roshiyakagaitzi eejatzi ramanantatye imperiri ashironkainkaripaini. ³⁰Ikaatakero Judas rowakawo pan, jatanake. Tema tsirenitanake.

Owakerari Inintakaantaitanewo

³¹Jatake Judas, ikantzi Jesús: “Monkaatapaaka rowenonkashitantaiaawori rowaneenkawo Itomi Atziri. Ari iñagaitairo rowaneenkawo Pawa. ³²Ari okanta, iriitake Pawa oñaaganterone iñagaitantyaawori rowaneenkawo. Iroñaakaga rantero. ³³Notomipaini, eepichokiini nisaikimotanaimi. Osheki pithotyakowetaina eerokapaini, eeromaita piñagaana. Iro nokantzitakariri eejatzi asheninkapaini Judá-ite, iroowa napiitemiri nonkantemiro eerokapaini, ero pitsipatana tsika nisaikapai naaka. ³⁴Jiroka owakerari nonintakaantanewo: ‘Ontzimatyete petakotawakagaiya.’ Poshiyena naaka netakotzimi, ari pinkantyaari eerokapaini, petakotawakagaiya. ³⁵Arika petakotawakaanaiya eerokapaini, ari riyoitaimi maawoini eerokatake niyotaanewo.”

b 13.19 Raakotapiintaka Jesús ikantzi “Naakatztitaka”, ari oshiyawo riñaawaitake Pawa pairani. Paminero Jn. 8.58. **c** 13.27 Kantakotachari jaka “Kamaaritanake”, te iro pan kantakaanterone rowawakawowa ikamaaritantanakari Judas, iriitakera kantakaashitakawo ikamaaritantanakari.

Ikenkithatakotziro Jesús rookanawentante Pedro

(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Lc. 22.31-34)

³⁶Ikanta Simón Pedro rosampitanakeri Jesús: “Pinkatharí, ¿tsika piyaateka?” Rakanake Jesús, ikantzi: “Tsikarika niyaate naaka, eerowa pimatziro poyaatena eerokapaini, irooma paata aritake poyaatakena.”

³⁷Ikantanake Pedro: “Pinkatharí, ¿iitaka eero noyaatantzimi iroñaaka? ¿Arira nishinewentakemi!” ³⁸Rakanakeri Jesús, ikantziri: “¿Imaperotatya pishinewentena? Tekera riñeeta tyaapa, mawa papiitero pinkante: ‘Te niyotziri Jesús.’ Imaperotatya.”

Iriitakera Jesús oshiyawori awotsi rareetantaitari Ashitairiki

14 ¹“Eero powashireshiryaawaitashita. Pawentaiyaari Pawa, pawentina eejatzi naaka. ²Janta ipankoki Nopaapate eenitatsi osheki tsika anampitapaiyaawo. Eerome otzimi, eero nokantawaitzimime niyaatai niwetsikayetapaimi tsika pinampitapaiyaawo eeroka. ³Arika niyaatai, niwetsikayetapaimirika tsika pisaikapai, ari nipiashitaimi nagaatemi, pintsipatantapainari eerokapaini tsika nisaikai naaka. ⁴Piyotaiyironi eerokapaini awotsi riyatantaitari tsika nisaikai.” ⁵Ari ikantanake Tomás: “Pinkatharí, te niyotaiyeni tsika piyaate. ¿Tsika nonkantaaka niyotantyaawori awotsi?” ⁶Rakanake Jesús, ikantanake: “Naakatake ‘Awotsi’, ‘Kyaaryooperotatsiri’, ‘Añaamentotsi.’ Apatzirowa impampithawokitaitena naaka, aritake rareetaitakya Ashitanariki. ⁷Arime piyoperotaiyenaneme, arira piyotairime eejatzi Nopaapate. Tema piyotzitakari iroñaaka, iriitakera piñaapiintakeri.”

⁸Ikantanake Felipe: “Pinkatharí, janjaatya poñaayenari Pipaapatetari, tekaatsi itsipa nonkoweri.” ⁹Ikantanake Jesús: “Felipe, osamanitake notsipayetakemi eeroka, ¿tekerama piyotenaata? Ikaatzi ñaakenari naaka, iñaakeri Nopaapate. ¿Iitaka pikantantari? ¹⁰¿Tema pikemisantzi ari niwithaari Nopaapate, ari riwithaana irirori? Okaatzi niñaawaitziri, te naaka kowashiwaityaawone niñaawaitero. Iri Nopaapate withaashiretanari, iri antakaanawori rantawaitanewo. ¹¹Pinkemisante ari niwithaari Nopaapate, ari riwithaana irirori. Ikompitzimotzimirika jiroka, pinkemisantaatsikaitena nitasonkawentantayetake.

¹²Inkaate kemisantainane naaka, ari ritasonkawentantayetai eejatzi. Ari rimaperotanakero ritasonkawentante, ananakero okaatzi iñaakoitakenari, tema iro niyaatzimatai naaka nontsipatapaiyaari Nopaapate. Imaperotatya. ¹³Maawoini aakotainane nowairo naaka inkowakotaina ramanamanaatana, aritake nantakeniri. Iro ompoñaantyaari inthaamentaiyaari Nopaapate, okantakaantziro rantzimotantakeri Itomi. ¹⁴Onkaate pinkowakotainari paakotaina nowairo naaka, ari nimatakemiro.”

Ikashaakaantziri Tasorenkantsi

¹⁵“Arika pinintayetaina, aritake pinkemisantairo nonintakaanewo. ¹⁶Ari nonkowakotairi Nopaapate rotyaantemi itsipa Kaminaakowentanteri, ¹⁷Tasorentsiperori rinatye, iriitake tsipashiretapiintaimine. Iriima isaawikisatzipaini eero risaikimotziri, te iñiiri, te riyotziri eejatzi. Irooma eerokapaini piyotaiyirini, tema risaikimotakemi, iri saikashiretantakemiri.

¹⁸Eero poshiyakotari miritzi rookanawentaitziri, ari nipiashitaimi. ¹⁹Okaakitake, eero iñagaana isaawikisatzipaini. Irooma eerokapaini ari piñaayetaina, kañaaneri pinkantayetaiya, tema kañaaneri nini naaka. ²⁰Ari piyotai niwithaashiretari Nopaapate, eejatzi eerokapaini piwithaashiretana, ari nokantari naaka niwithaashiretzimi eerokapaini. ²¹Inkaate kemisantawaantetainane, roñaagantziro imaperotatya inintana. Iroowa retakotantaiyaariri Nopaapate, nimateri naaka netakotaiyaari, ari noñaagaiyaari.” ²²Ikanta Judas (kaari Iscariote) rosampitanakeri: “Pinkatharí, ¿litaka eero poñaagantaari itsipapaini, apa poñaagaina naakapaini?” ²³Rakanake Jesús: “Ikaatzi nintanari naaka, ikemisantawaantetana. Iro retakotantaariri Nopaapate. Ari notsipatari Nopaapate nontsipashiretaiyaari jirikapaini. ²⁴Iriima kaari nintenane, ripiyathawaantetakena. Te naaka yotashiwaitaawone okaatzi nokantayetakemiri, ashitanari otyaantakenari, iri yotakaakenawori.

²⁵Nokamantatziimiro maawoini jirokapaini eeniro nisaikimoyetzimi. ²⁶Iriima Tasorenkantsi, Kaminaakowentanteri, rotyaantemiri Nopaapate poyaatenane, riyotakaapaakemiro maawoini, inkenkithashiretakaimiro okaatzi nokantayetakemiri. ²⁷Kameetha pisaikayetai. Te nonkenkithatakotashityaawo tsika ikanta risaikakaantzi isaawikisatzipaini. Naaka kantakaantzirori pisaikantaiyaari kameethaini. Eero powashirewaiyeta, eero pithaawawaitzi eejatzi. ²⁸Tema pikemakena nokantake: ‘Iro niyaatai, irojatzzi nipiyantaiyaari ari ankaatai asaikayetai.’ Arime pinintename, eerome powashirewaitame nookayetanaimi, ari pinkimoshirewentakename piyotake niyaatatye Nopaapateki, anaakenari iroñaaka natziritapaintzira. ²⁹Nokamantatziimiro jiroka, pinkenkithashiretantyaawori paata, arika imonkaatapaakya. ³⁰Eero nokenkithawaitakayitzimi, tema okaakitake pinkathariwetachari kipatsiki. Temaita ipinkathatana naaka. ³¹Ari onkantaari, iro riyotantyaari isaawikisatzipaini nonintziri naaka Nopaapate, nantziniri okaatzi inintakaanari irirori. Pinkatziyaiyeni. Thame aatai.”

Roshiyawo Jesús oponkitzithapero pankirentsi

15 ¹Eekero ikantanakitzi Jesús: “Naaka oshiyawo oponkitzithapero pankirentsi. Iriima Nopaapate roshiyari pankitzirori. ²Eerorika

okithokitzi otewatha, richekathatziro ashitawori. Irooma kithokitatsiri, rowameethatewatziro, rowaankiityaakotziro onkene onkithokiperote. ³Kaankiityaakotaimi iroñaaka eerokapaini, okantakaakemi ñaantsipaini nokamantayetakemiri. ⁴Apaani otewatha pankirentsi tewaryagaintsiri eero okithokitai, tema ontzimatyé ishooke oponkitziki. Ari okantari eejatzi eerorika poisokerotana, eerowa pantairo kameethari. ⁵Naaka oshiyakawo oponkitzi pankirentsi, irooma eerokapaini poshiyaawo notewa pinayetzi. Ikaatzi oisokerotanari naaka ari nokantzitariri irirori, oshiyawaitakawo osheki inkithokiperotaime. Eerorika pitsipashireyeta, tekaatsi kameethari pantairi. ⁶Ikaatzi kaari oisokerotenane naaka, ari nookakeri. Arira roshiyaiyaawo okamatewatziri pankirentsi, ragaitziro ritagaitero. ⁷Kisokerorika powayetaina, pinkyaaryoowentairorika okaatzi niyotaayetakemiri, pinkowakotairi Nopaapate oitarika pikowiri, aritake rimatakemiro. ⁸Arika pimatanairo roshiyakaawentaitakeri kithokiperotatsiri pankirentsi, aritake riyoitaimi imapero niyotaanetaimi. Iroowa impinkathaitantyaariri Ashitanari. ⁹Antawoite netakoyetakemi, noshiyakari Ashitanari retakotana naaka. Pinintaawaityaawo netakoyetaimira. ¹⁰Eekerorika pinkemisantanakityeero nonintakaantanewo, ari pinintaawaitaiyaawo netakonka, poshiyaina naaka nokemisantawaantetziri Ashitanari nonintaawaitawo retakonka. ¹¹Iro nokamantantzimirori jiroka onkene ankimoshiretaiyeni. Imapero iroowa pinkimoshirekitantaiyaari eeroka.

¹²Jiroka nonintakaantanewo: ‘Ontzimatyé petakotawakaayetaiya, poshiyaina naaka netakoyetaimi eerokapaini.’ ¹³Inkaate shinewentyaarine raapatziyanewo, roñaagantatziro retakokitanta. ¹⁴Notsipaminthatanewo pinatzi eerokapaini, arika pantanairo nokantzimiri. ¹⁵Aritapaake noshiyakaimi nonoshikane, tema apaani noshikaarewo te riyotzi oita rantziri onampitariri. Noshiyakagaimi naapatziyanewo, tema nokamantaimiro maawoini ikamantanari Ashitanari. ¹⁶Te eerokapaini yoshiitenane, tema naaka yoshiitaimiri eerokapaini. Naakatake otyaantayetemine piyaate tsikarika, poshiyakotaiyaawo pankirentsi kithokiperotatsiri, ari pinkantapiintanakityeeya. Iro ompoñaantyaari rimatakaayetaimiro Ashitanari oitarika pinkowakoteriri paakotainarika nowairo. ¹⁷Pinkeme nonkantemi: ‘Ontzimatyé petakotawakaayetaiya.’ ”

Ikisaneentayetanakemi isaawikisatzipaini

¹⁸“Arika piñaayetakero inkisaneentanakemi isaawikisatzipaini, poshiiretyaawo ari ikantaitakena naaka ikisaneentawaitaitakena. ¹⁹Irojatzirikame poshiyakotyaari isaawikisatzipaini, ari retakoyetakemime ikantawakaaga irirori retakotawaka. Iro kantacha niyoyagaimi naaka, pitsipawetari isaawikisatzipaini, iro

ikisaneentantanakemiri. Oshiyawaitakawo iroñaaka kaarime eeroka isaawikisatzipaini. ²⁰ Pinkenkithashiretero nokantzitakemiri: Te añi apaani noshikaarewo impinkathaiteri ranairi imperatariri. Ari inkantaitemi eerokapaini inkowaite ritsitokaitemi, ikantaitakenaga naaka. Ari okantari eejatzi ikaatzi kemisantawaantetanari naaka, aritake inkemisantaitakemi eerokapaini. ²¹ Iro inkowaitantyaari ritsitokaitemi, naakatake tsitokakaantemine, okantakaantziro te riyotena iri Pawa otyaantakenari. ²² Eero otzimime iyenakaashitanewo, eero nipokime niyotaaayetairi. Eeromaita okanta rookaakowentaiyaawo iyaariperonka. ²³ Ikaatzi kisaneentakenari naaka, ikisaneentzitikari eejatzi Ashitanari. ²⁴ Eero otzimime iyenakaashitanewo, eerome nitasonkawentzimoyetakeri iñaantakawori kaari iñaapiintzi. Okantawetaka iñaawetakawo jirokapaini, eekero ikisaneentanakityaana, ikisaneentzitikari eejatzi Ashitanari. ²⁵ Ari okantzimaitaka, ontzimatyte imonkaatyta osankenarentsi, kantatsiri:

Ikisaneentashiwaitakena.

²⁶ Iriima Tasorenkantsi iriiperotatsiri, iitaitziri ‘Kaminaakowentantaneri’, rotyaantaimiri Ashitanari poyaatenane, iri yotakaapaakemirone maawoini, inkenkithashiretakaimiro okaatzi nokantayetakemiri. ²⁷ Arira pinkenkithatakoyetaina eerokapaini, tema pitsipayetzitakena ketziroini etantanakawori.”

16 ¹ “Iro nokantanzimirori jirokapaini, eero pontziwashirewentantana. ² Ari piñaayetakero eero rishineetaimiro pinkyaayetai ipiyotaitapiintaga. Ari piñaakero eejatzi ritsitokaitemi, roshiyakagairo rantatziiniri Pawa kameethatsiri. ³ Iro rantantawori jiroka, tema te riyotziri Ashitanari, te riyotana eejatzi naaka. ⁴ Arika imonkaatakya jiroka, pinkenkithashiretakotero nokantayetakemiri. Iroowa netantawori nokamantzimiro ketziroini.”

Rantakaantziri Tasorenkantsi

“Te nokamantzimiro ketziroini jiroka, tema irojatzzi notsipayetzimi. ⁵ Iro kantacha jataana iroñaaka nontsipatapayaari otyaantakenari. Tekaaitsimaita osampikowenterone tsikarika niyaatai, ⁶ apatziro powashiretaiyani pikemakenaga nokantakemiro jirokapaini. ⁷ Pinkeme nonkamantemiro irooperori. Osheki onkameethatzimotemi niyaatai. Tema eerorika niyaatai, eero ripoki jitachari ‘Jokaakotantaneri’ intspashiretantapiintaimiri. Irooma arika niyaatai, naakatake otyaantapairine. ⁸ Arika ripokake Tasorenkantsi, roñaagantapaakero ikenkithashirewaitashitari isaawikisatzipaini, tema ikenakaashiwaitakawo ikenkithashiretawo kaariperonkantsi, tsika okantakota kameethashiretaantsi, tsika okantakota yakowentaantsi. ⁹ Ari riyotakaantairo kaariperonkantsi ini eerorika ikemisantaitana

naaka. ¹⁰Ari riyotakaantairo kameethashirenkantsi, nimatziro naaka nowameethashiretantzi, tema niyaatairika Ashitanariki eero iñagaitaana. ¹¹Ari riyotakaayetairi riyakowentakeri, iri pinkathariwentashiwaitakari isaawikisatzipaini.

¹²Eenitatsi osheki nonkantemiri, iro kantacha tema anaanakemi nokantayetakemiri. ¹³Arika ripokapaake iriiperori Tasorenkantsi, iri yotakaapaakemirone maawoini irooperori. Eero riñaawaitashiwaitawo ikowashiwaitari irirori, inkamantantairo ikemakeri. Ari riyotakagaimiro onkaate awisayetaatsine paata. ¹⁴Iri kemayetaianane niñaawaitero, irojatzí rowaagayetaimiri eerokapaini, inantyaari riyoitairo nowaneenkawo. ¹⁵Tema okaatzi riyotanetari Ashitanari, irojatzí niyotanetari naaka. Irootake nokantantakari: ‘Iri kemayetaianane niñaawaitero, irojatzí rowaagayetaimiro eerokapaini.’ ”

Onkantawetya powashiretya, aritake pinkimoshiretai

¹⁶“Eepichokitapaake eero piñagaana, iro osamaniwetakya ari piñagaina eejatzí. Tema niyaatatye naaka Ashitanariki.” ¹⁷Ikanta riyotaanewo rosampitawakaanaka: “¿Oita ikantakotziri? Ikantayetakai eepichokitapaake eero añaayetairi, iro osamaniwetakya ari añagairi eejatzí, tema riyatatye Ashitaririki. ¹⁸¿Litaka ikantakotziri ‘eepichokitapaake?’ Te akemathatziro iitarika ikenkithatakotziri.” ¹⁹Riyotanake Jesús ikowatzí rosampiteri riyotaanewo, ikantanakeri: “Nokantaiyakemini: ‘Eepichokitapaake, eero piñagaana, iro osamaniwetakya ari piñagaina eejatzí.’ ¿Irooma posampitawakaawentari? ²⁰Ari piñaayetairo piraawaitaiya, owashireki pinkantaiya, piñaaminthateri isaawikisatzipaini ikimoshiretaiyini. Onkantawetya powashirekitaiyani, ari piñagairo pinkimoshiretai. Imaperotatya. ²¹Arika ontzimaanitzimate apaani tsinane, okemaatsiwaita. Iro kantacha arika intzimake eentsite, ompeyakotanairo iyatsinka okimoshirewentanakeri eenchaanikite. ²²Ari okantari eejatzí, ontzimatyepowashireneentawakya eerokapaini iroñaaka. Arika piñaawaina paata, osheki pinkimoshiretai, tekaatsi owashiretakagaimine. ²³Paata tekaatsi posampitainari naaka. Iri mataimirone Ashitanari oitarika pinkowakotenari paakotainarika nowairo. ²⁴Tema pamanapiintayetari Ashitanari pikowakoyetziri oiyetarika, pikowakowaitashitakari. Irooma iroñaaka arika pinkowakoyetairi, paakotapiintaina nowairo naaka. Ari pinkantya pinkowakotapiintairi, ari rimatakemiro, irootake pinkimoshirekitantaiyaari.”

Noitsinampagairo naaka isaawikisato

²⁵“Noshiyakaawentatziimiro jirokapaini nokenkithatakotzimiri. Iro kantacha eepichokitapaake imonkaatantyaari eero

noshiyakaawentaimiro, koñaawoini nonkenkithatakotaimiri Ashitairi.

²⁶Paata, ari piñaayetairo paakotaina nowairo pinkowakotairirika Ashitanari. Te naaka kowakowentaimine. ²⁷Tema iri Ashitairi etakoyetaimi eerokapaini. Iro retakoyetantaimiri pinintayetaanaga naaka, pikemisantaana nopoñaagaawowa Pawaki. ²⁸Ashitairiki nishitowanake nipokantanakari jaka kipatsiki. Iroñaaka nookanawentairo kipatsi nipiyaatyero Ashitairiki.”

²⁹Ikantaiyanakeni riyotaanewo: “Koñaatake iroñaaka pikenkithawaitziri, te poshiyakaawentero. ³⁰Noñaayetakemi iroñaaka piyotziro maawoini tsikarika oiyeta, te okowa iita osampitemine piyotziro oitarika ikenkithashiretairi. Iro nokemisantantari imapero pipoñaaka Pawaki.” ³¹Ari rakanake Jesús, ikantzi: “¿Arima, kemisantaimima iroñaaka? ³²Monkaatzimatapaaka. Iroñaaka piñaayetero apawopaini pipookayetai tsikarika, ari pookanawentanakena apaniroini. Temaita nisaike apaniroini itsipatana ashitanari. ³³Nokamantakemiro maawoini jiroka piñaantyaawori kameetha pisaikere pintsipatena naaka. Jaka isaawiki, osheki piñaayetero pinkemaatsiwaityaawo. Iro kantacha, pishintsishirete. Tema noitsinampaakero naaka isaawikisato.”

Jesús ramanakotari riyotaanewopaini

17 ¹Ikanta rithonkakero riñaawaitakero jirokapaini, aminanake Jesús inkiteki, ikantanake: “Ashitanarí, monkaatapaaka. Pooñaawontero iroñaaka rowaneenkawo pitomi, roñaagantantyaawori pitomi eejatzi powaneenkawo eeroka. ²Eeroka owakeri ipinkathariwentantakariri maawoini atziri, inkañaanetakaantyaariri ikaatzi pashitakaakariri. ³Arika riyoitaimi apaniroini Pipawaperotzi eeroka, riyoitairi eejatzi Jesucristo potyaantakeri, ari inkañaanetakaayetairi. ⁴Nooñaawontakero powaneenkawo jaka kipatsiki, nithotyaakero pikantakenari nantero. ⁵¡Ashitanarí! Pishinetena nontsipataimi iroñaaka, ari ankaate añaayetairo owaneenkawo akantaga pairani tekera awetsikeroota kipatsi.

⁶Jirikapaini piyoshiitairi pashitakaakenari, niyotaaayetairi tsika piita eeroka. Eeroka ashitakariri ketziroini, ipoña pashitakagaanari naaka. Nokemisantakaayetairi piñaane. ⁷Ikenkithashireyeta iroñaaka, okaatzi niyotanetari naaka, eerokatake yotakaayetanawori. ⁸Niyotaaayetairi okaatzi piyotakaayetanari, ikemisantanakero jirikapaini. Ikenkithashiretanaa imapero nopoñaakawo pisaikira eeroka, ikemisantayetanai eerokatake otyaantakenari. ⁹Naakatake kowakowentziriri jirikapaini. Te iri nonkowakowente nampitashiwaitawori kipatsiki, apa nokowakowentatziiri pashitakaanari. ¹⁰Maawoini nashitari naaka irijatzi pashitari eeroka. Ikaatzi pashitari eeroka irijatzi nashitari naaka. Tema iri ooñaawontakerori nowaneenkawo. ¹¹Eero nisaikanai jaka isaawiki, niyaatai nonkaatapaimi

eeroka, iriima jirikapaini eekero risaikanaatyē. Ashitanarí Tasorentsi, pinkempoyaawenterī raakotapiintantemiri piwairo, riwithaawakaantyaari eejatzi, akemetaawakaga aaka. ¹²Eenirowa notsipayetari jaka isaawiki, nokempoyaayetziri raakotapiintantakemiri piwairo. Te ipeyagaantawaita, apatziro ikantakaawo iitaitziri ‘Otomi peyashiwaitaantsi’, irojatzī imonkaatantyaari okenkithatakotakeri Osankenarentsipero. ¹³Iroñaaka niyaatai pisaikinta eeroka. Iro nokantantawori jirokapaini eenirowa nisaikira isaawiki, roshiyantenari naaka inkimoshiretai kameetha jirikapaini. ¹⁴Osheki ikisaneentaitanakeri niyotagairi piñaane, te roshiyanaari isaawikisatzipaini, roshiyaana naaka te isaawikisatzi ninatyē. ¹⁵Te nokowakotzimi paayetairi risaiki jaka isaawiki, apatziro pinkempoyaawentairi ikaariperotakaitzirikari. ¹⁶Nokanta naaka te isaawikisatzi nini, eejatzi jirikapaini te roshiyanaari isaawikisatzipaini. ¹⁷Pintasorentsihoretakagairi inkyaaroyoowentantyaawori irooperori. Tema irooperori ini piñaanetari eeroka. ¹⁸Pikantakena naaka potyaantakena nisaikimoteri isaawikisatzipaini, ari nonkantzityaari naaka notyaanteri risaikimoteri. ¹⁹Okowaperotatya iroñaaka nontasorentsihoretai nishinewentaiyaari jirikapaini, intasorentsihیرهperotantaiyaari eejatzi irirori.

²⁰Te apatziro nonkowakowenterī jirikapaini, tema nokowakowentzitari inkaate kemisantainane arika inkenkithatakaayetairi jirikapaini. ²¹Namanakotari maawoini jirikapaini riwithaawakaantyaari, apaani inkantanaiya riwithagaimi eeroka. Ashitanarí, oshiyawaitiyaawo awithaawakaiyani aaka, ari inkantaiyaari eejatzi riwithaawakaaperotaiya inkemisantantaiyaari isaawikisatzipaini, eeroka otyaantakenari. ²²Jiroka nowaneenkawo okaatzi poñaagakenari, irojatzī nimatairi naaka noñaagairi iriroripaini. Ompoñaantyaari riwithaawakaaperotantyaari, roshiyakotairo aaka. ²³Tema piwithaashiretana eeroka, ari nonkantzityaari eejatzi naaka niwithaashiretaiyaari iriroripaini, riwithaawakaantaperotyaari. Iro inkenkithashiretantyaari isaawikisatzipaini eerokatake otyaantakena, antawoite petakoyetzitakarī poshiyakaakenaga naaka, antawoite petakotakena. ²⁴Ashitanarí, eerokatake ashitakaakenariri jirikapaini, nokowi intsipataina tsika nisaikai naaka, iñaantaiyaawori nowaneenkawo. Eeroka owaneenkatakaakenari, tema petakotakena ketziroini tekera iwetsikaata kipatsi. ²⁵Ashitanarí tampatzikashireri, te riyotzimi isaawikisatzipaini. Iro kantacha naaka niyotzimi, eejatzi ikanta jirikapaini riyotzi eeroka otyaantakenari. ²⁶Niyotagairi tsika piita eeroka, eekero niyaatakaatyeeero niyotagairi, notsipashiretaari, netakoyetaari pikemetaakena naaka petakotakena.”

Ragaitanakeri Jesús

(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53)

18 ¹Ari rithonkanakero ikantayetakero jiroka, shitowanake Jesús itsipatanaari riyotaanewo riyaatero intatsikeronta

pareenkariki iitaitziro “Cedrón.” Ari otzimiri pankirentsimashi, tsika risaikapaake Jesús itsipayetakari riyotaanewo. ² Iñiitawo eejatzi jirika Judas pithokashitantachari, ari risaikakaapiintziri Jesús riyotaanewo janta. ³ Areetapaaka Judas itsipatakari owayeriite, itsipatakari kempoyaantaneri rotyaantanewo reeware Imperatasorentsitaarewo, rotyaantanewo eejatzi Fariseo-paini. Rotaiyayetakero ripasamento, ramake eejatzi rootamento. ⁴ Riyotzitakawo ketziroini Jesús oita awishimoterine, rishitowashitanakeri, rosampitawakeri: “¿Iitaka pithotyaakotziri?” ⁵ Ikantaiyini jirikapaini: “Nithotyaakotatziiri Jesús Nazaret-satzi.” Rakanake Jesús: “Naakatake.” Jirika Judas pithokashitakariri, ari itsipayetakari jirikapaini. ⁶ Riñaawaitanakera Jesús, piyaponthoianakani, tyagaiyanakeni. ⁷ Rapiitanakeri Jesús, rosampitziri: “¿Iitaka pithotyaakotziri?” Rapiitanakero iriroripaini, ikantzi: “Nithotyaakotatziiri Jesús Nazaret-satzi.” ⁸ Ari rapiitanakeri Jesús, ikantziri: “Nokantakemi naakatake. Naakarika pithotyaakotzi, potyaantairi jirikapaini notsipayetakari, riyaaataita.” ⁹ Ari imonkaatari ikantzitakari ketziroini Jesús: “Ashitanarí, te ipeyagaantawaita apaani pashitakaakenari.” ¹⁰ Ikanta Simón Pedro, eenitatsi irirori rosataamento, inowikyaanakero, rithatzinkitakeri rakoperokempita jitachari Malco, inoshikanewo Imperatasorentsiperori. ¹¹ Ikanta Jesús riñaanatanakeri Pedro, ikantziri: “Poyaagairo posataamento. Iri shinetakenari Ashitanari nonkemaatsiwaityaawo jiroka, ¿eeroma okanta nimonkaateniri?”^d

Ragaitanakeri Jesús Imperatasorentsiperoriki

(Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22.54)

¹² Ikanta owayeripaini itsipatakari reeware, eejatzi reeware kempoyaawentantaneri rotyaantanewo Judá-ite, rotaiyanakeri Jesús, roosotanakeri. ¹³ Retapaintawo ikenakaanakeri ipankoki Anás. Iriitake rikonkiri Caifás Imperatasorentsiperotatsiri. ¹⁴ Jirika Caifás iriitake kantakeriri pairani Judá-ite: “Iro kameethatatsi ashinete apaani atziri inkamimowentai.”

Ikyaaake Pedro iyaankiipankariteki Anás

(Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57)

¹⁵ Ikanta Simón Pedro itsipatakari itsipa riyotaanewo Jesús, royaatakowentakeri Jesús. Jirika itsipa yotaarewo, iñaapiintanewo rini Imperatasorentsiperori, irootake ikyaantapaakari royaatakowentakerira Jesús. ¹⁶ Iriima Pedro ikatziyapaaka jantakeronta otantotsiki.

d 18.11 Jiroka jaka ikantajaantziri Jesús: “Iri shinetakenawori Ashitanari nirantyaawori kepishaari.” Tema iro oshiyakaawentacha arika inkemaatsiwaitaitya, oshiyawaitakawo rirerome kepishaari.

Jirika yotaarewo ññaapiintanewo rini Imperatasorentsiperori, ikenkithawaitakaakero kempoyiirori ashitakomentotsi, omonkyaaakeri eejatzi Pedro. ¹⁷Okanta kempoyiirori ashitakomentotsi, osampitakeri Pedro: “¿Kaarima eeroka riyotaanewo jirika atziri?” Rakanake Pedro, ikantziro: “Tera naaka.” ¹⁸Tema okatsinkaityaatzi, jirikapaini noshikaarewo itsipayetakari kempoyaawentantaneri, rowaampataiyakeni paampari. Ari risaiki rakitsitaiyani. Ari itsipatakari eejatzi Pedro jirikapaini rakitsitaiyani paampari.

Anás rosampitziri Jesús

(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71)

¹⁹Ikanta Imperatasorentsiperori retanakari Jesús rosampikowentziri riyotaanepaini, eejatzi okaatzi riyotaantayetakeri. ²⁰Ari ikantanake Jesús: “Nokenkithatakaapiintakeri maawoini atziripaini. Niyotaantapiintake ipiyotaitapiinta eejatzi janta tasorentsipankoki, tsika rapatotapiintaiyani maawoini Judá-ite. Te nimanakaawo okaatzi nokenkithayetzi. ²¹¿Iitaka posampitantanari naaka? Posampiteri ikaatzi kemayetakenari. Iriitake yotzirori okaatzi nokantayetakeri.” ²²Ikantakero Jesús jiroka, apaani kempoyaawentantaneri ripasawootanakeri, ikantziri: “¿Arima pinkantya pakeri Imperatasorentsiperori?” ²³Rakanakeri Jesús, ikantanakeri: “Eenitatsirika kaariperori ññaawaitakeri, pinkantenawo tsika otzimi. Okaatzi ññaawaitakeri kameetha ini. ¿Iitaka pipasawootantanari?” ²⁴Ikanta Anás rotyaantakeri janta Caifás-ki Imperatasorentsiperotatsiri, roosotaka.

Ikantzi Pedro: Te niyotziri naaka Jesús

(Mt. 26.71-75; Mr. 14.69-72; Lc. 22.58-62)

²⁵Irojatziri ikatziyaka Pedro rakitsiwaita paampariki. Ari rosampiitakeri: “¿Kaarima eeroka riyotaanewo jirika atziri?” Ari roipiyanakero ñaantsi Pedro, ikantanake: “Tera naaka.” ²⁶Okanta osamaniityaake rosampitairi eejatzi inoshikanewo Imperatasorentsiperori, iri sheninkathoritariri ritotzitakeri inkaaganki Pedro ikempita, ikantziri: “¿Kaarima eeroka noñaake itsipatzimi janta pankirentsimashiki?” ²⁷Ari rapiitanakero Pedro roipiyañaanetantzi, ari riñaanake tyaapa.

Ragaitanakeri Jesús Pilato-ki

(Mt. 27.1-2, 11-31; Mr. 15.1-20; Lc. 23.1-5, 13-25)

²⁸Tema kiteeshetzimatake, romishitowaitanairi Jesús ipankoki Caifás, ragaitanakeri risaikinta Pilato reewarite Roma-satzi. Te ikyagaiyapaakeni Judá-ite ipankoki Pilato, tema arika inkyaapankotakeri ripiyathatakawo Inintakaantaitanewo ikitewathatantaitari, eero okantzi roimoshirenkero kiteesheri Anonkoryagaantsi. ²⁹Iro rishitowantapaakari

Pilato, ikenkithawaitakairi, ikantziri: “¿Iitaka rantakeri jirika atziri?”³⁰ Ikantaiyini irirori: “Eerome ikaariperotzime jirika, eero namirime jaka.”³¹ Ari ikantanake Pilato: “Paanairi eerokapaini, powasanketeri tsika okantzi Inintakaantaitzimiri.” Ikantaiyanakeni Judá-ite: “Te pishinetapiintaiyenani nitsitokeri nosheninkaite.”³² Ari imonkaatakari ikantakeri ketziroini Jesús tsika onkanta rowamagaiteiri.

³³ Irojatziri ripiyantanakari Pilato ikyapaaintzi inthomoi ipankoki, ikaimapaakeri Jesús, rosampitakeri: “¿Eerokatakema Iwinkatharite Judá-ite?”³⁴ Ari ikantzi Jesús: “¿Piyotashitawoma jiroka posampitanari? Aamaaka tzimatsi kantakemiri noitaga naaka.”³⁵ Rakanake Pilato: “¿Naakama Judá-ite? Iriira pisheninkaite amakemiri jaka itsipatakari reeware Imperatasorentsitaarewo. ¿Iitaka pantakeri?”³⁶ Ari rakanake Jesús: “Te nopinkathariwentantzi naaka jaka isaawiki. Ari onkantaame, ari piñaakeme osheki nowayerite kisawentenane, eero raakaantantana Judá-ite. Iro kantacha te ari nompinkathariwentante jaka.”³⁷ Rapiitanakeri Pilato rosampitanakeri: “¿Arima, eerokatakema Pinkathari?” Ari rakanake Jesús: “Eerokatake kantaintsiri. Iro notzimantakari, iro nipokantakari jaka kipatsiki nonkenkithatakotairo irooperori. Tema ikaatzi kamaitanaawori irooperori, ikemisantawaantetana.”³⁸ Ari ikantzi Pilato: “Irojatzitaweetacha, irooperori.” Ikantanakera, shitowanake ipiyotaiyakanira Judá-ite, ikantapairi: “Te noñi oita inkenakaashityaari jirika atziri.

³⁹ Poimoshirenkapiintziro Anonkoryagaantsi, pametapiintawo nomishitowi apaani raakaantaitziri. ¿Nomishitowakaantairima iitaitziri ‘Piwinkatharite?’ ”⁴⁰ Ari ikaimaiyanakeni maawoini, ikantaiyini: “¿Eero pomishitowiri jirika! ¡Iri pomishitowe Barrabás!” Jirika Barrabás, koshintzi rini.

19 ¹ Ikanta Pilato ripasatakaantakeri Jesús. ² Ikanta owayeripaini rimpitake kitocheetapo roshiyakaakero amanthairentsi, ramanthaitakaakeri Jesús. Ikithaataakaakari anashirikimawotatsiri kithaarentsi. ³ Ipiyowentapaari, ishirontawentawaitari ikantaiyirini: “¡Jirikaga Iwinkatharite Judá-ite!” Ripasawootzimaitari. ⁴ Eejatziri rishitowapai Pilato, ikantapairi Judá-ite: “Pamine, jirika nomishitowakeri te noñi oita inkenakaashityaari.” ⁵ Rishitowakaapaakeri Jesús ramanthaitakagaitakeri kitocheetapo iitoki, ikithaaitakeri anashirikimawotatsiri kithaarentsi. Ikantzi Pilato: “¡Jirika atziri!” ⁶ Ikanta iñaawakeri reeware Imperatasorentsitaarewo eejatziri kempoyaantaneripaini, ikaimaiyanakeni, ikantaiyini: “¡Pinkentakotakaanteri! ¡Pinkentakotakaanteri!” Irojatziri ikantantari

e 19.2 Irootake rametapiintari pinkatharipaini ramanthaiyetawo poreryaayetatsiri, ikithaayetawo eejatziri kithaarentsi anashirikimawotatsiri.

Pilato: “Jirika paanairi eeroka pinkentakoteri, te noñi naaka oita inkenakaashityaari jirika.” ⁷Rakaiyanakeni Judá-ite: “Eenitatsi Inintakaantaitanari naakapaini, ontzimatye rowamagaiteri jirika, tema roshiyakaantashiwaitaka Itomi Pawa.” ⁸Ikemawake Pilato ikantaiyakeni roshiyakaantaka Itomi Pawa rini, osheki ithaawanake. ⁹Eejatzi ripiyanaa inthomoiki ipankoki, rosampitapaakeri Jesús: “¿Tsikama pipoñaaka eeroka?” Te raki Jesús. ¹⁰Ikantanake Pilato: “¿Tema pakana? ¿Tema piyote pinkathariperori nini naaka, ari imatakya nonkentakotakaantemi, ari onkantakya eejatzi nomishitowakaantaimi?” ¹¹Rakanake Jesús, ikantzi: “Eero pipinkathariwentaatsikaitzime eero ikowakaimirome Jenokisatzi. Iro nokantantari naaka, iri maperotainchari ikaariperotake amakenari jaka, anaanakero piyaariperonka eeroka.”

¹²Ari rithotyakowetanakawo Pilato romishitowakaantairime Jesús, iro kantacha eekero ikaimaiyatziini Judá-ite ikantaiyini: “¡Arika pomishitowakaantairi jirika, te paapatziyari piwinkathaperorite César! ¡Tema tzimatsirika oshiyakyaarine jirika, roshiyakaantashiwaitaka pinkatharime rinatye, ikisaneentaitatziiri César!” ¹³Ikanta ikemawake Pilato, ramakaantairi Jesús, ragaitanakeri ipiyotaiyakanira, roisaikapaakeri raminakoitapiintzirira yakowentaarewo, iitaitziro “Mapipankaari”, iro iitaitziri eejatzi Heber-thatoki “Gabata.” ¹⁴Ari riwetsikawentaiyakawoni Anonkoryagaantsi roimoshirenkantaityaawori, tampatzikatapaake ooryaa. Ikantziri Pilato jirikapaini Judá-ite: “¡Jirika Piwinkatharite!” ¹⁵Ikaimaiyanakeni jirikapaini, ikantzi: “¡Inkame! ¡Inkame! ¡Pinkentakotakaanteri!” Ikantanai Pilato: “¿Kantachama nonkentakotakaanteri piwinkatharite?” Rakaiyanakeni reeware Imperatasorentsitaarewo, ikantaiyini: “¡Apatziro César nowinkatharitetari, tekaatsi itsipa!” ¹⁶Ikanta Pilato, romishitowanakeri inkentakotakaanteri. Raanakeri.

Ikentakoitakeri Jesús irojatzi ikamantakari
(Mt. 27.32-50; Mr. 15.21-37; Lc. 23.26-49)

¹⁷Ikanta Jesús inatanakero inkentakoitantyaariri, jatanake janta iitaitziri “Atziriiitoni”, irojatzi iitaitziri Heber-thatoki “Gólgota.” ¹⁸Ari ikentakoitakeri, itsipatagaitakeri apite atziri, apaani rowatzikakoitake rakoperoki, rowatzikakoitakeri itsipa rampateki. ¹⁹Ikanta Pilato rontarekakotakaantake osankenarentsi opoñaantari ikentakoitzi Jesús, kantatsiri: “JESÚS NAZARETSATZI, IWINKATHARITE JUDÁITE.” ²⁰Osheki Judá-ite ñaanatakerori jiroka osankenarentsi, te intainaperote nampitsi ikentakoitakerinta Jesús. Rosankenaitakero jiroka osankenarentsi Heber-thatoki, Grecia-thatoki, eejatzi Latín-thatoki.^f ²¹Iro ikantantakari reeware Imperatasorentsitaarewo, ikantziri Pilato: “Eero posankenatziro:

^f 19.20 Ikantaitziri jaka “Latín-thatoki”, iroowa riñaaneyetari Roma-satzi.

‘Iwinkatharite Judá-ite.’ Onkantatyeeeme: ‘Oshiyakaantashiwaitachari iwinkatharite Judá-ite.’” ²²Iri kantacha Pilato, ikantanakeri: “Okaatzi nosankenatakeri, ari ashi owatyeeero osankenatakaga.”

²³Ikanta owayeripaini ikentakotakerira Jesús, rayitanakeri imanthaki, ritotakero 4-kota ipawakaiyakawoni apaanipaini. Rayitzitakeri eejatzi iithaare, te owawimawota iroori, apamawo okanta rontyagaitakero.

²⁴Ari ikantawakaiyani owayeripaini: “Eero athatyaawaitziro jiroka, apatziro añaaaryaawentyaawo, ari añeero iita ayerone.” Ari imonkaatari Osankenarentsiperu, kantatsiri:

Ipawakaayetakawo nomanthaki.

Iñaaryaawentakawo noithaare.

Irootake rantaiyakerini owayeripaini. ²⁵Okanta janta ikentakoitakerira

Jesús ari isaikitakari inaanate otsipatakawo irento, María iina

Cleofas, eejatzi María Magdala-sato. ²⁶Ikanta Jesús iñaakero inaanate,

otsipatakari riyotaanewo retakoperotane, ikantanakero inaanate:

“Tsinané, iriitake pintomintaiyaari jirika.” ²⁷Ikantanakeri riyotaanewo

eejatzi: “Iro pinaanatetaiyaari jiroka.” Aripaite isaikapankotanakeri jirika riyotaanewo.

²⁸Okanta awisayetake jiroka, yotake Jesús rimonkaatakerowa

maawoini, ikaimanake: “¡Nomerewé!” Ari imonkaatari

okenkithatakotakeriri Osankenarentsiperu. ²⁹Ari owakotakari kepishaari

janta chomoki. Ragaitanake manthakintsi, rankowitantaitakawo

inchatewa, romitsitsiyaatakeru kepishaariki, rowaankakoitakeniri

ipaanteki Jesús.^g ³⁰Ratsimiyawakero Jesús jiroka kepishaari, ikantanake:

“Thotyaapaaka maawoini.” Ari ithamenkotanaka, jatashirenkatanake.

Rosataamerekitaitakeri Jesús

³¹Ari imonkaatapaaka riwetsikawentapiintantaitawori kiteesheri

rimakoryaantaitari. Iro kaari ikowanta Judá-ite inkatziyakote

ikentakoitakeri kiteesheriki rimakoryaantaitari, tema jiroka kiteesheri

iro ipinkathaperoitzi. Iro ikantantakariri Pilato intzinkaaporitakaanteri

kentakotaarewo inkamantyaari intsipaite, rowatzikaryaakotairiita eejatzi.

³²Ikanta riyaataiyanakeni owayeripaini, itzinkaaporitapaakeri itsipatakari

Jesús ikentakoitzi, eejatzi itsipa. ³³Ari ripithokashiwetanakari

Jesús, iñaatziiri kamake. Iro kaari itzinkaaporitantari irirori.

³⁴Ikanta apaani owayeri rosataamerekitantanakari rosataamento,

ari iyowanake riraa otsipatanakawo ñaa. ³⁵Kenkithatziro jiroka,

iriitake ñaakerori. Imaperotatya ikamantziro, pinkemisantayetai

eerokapaini. ³⁶Awisantakari jirokapaini imonkaatatya okantziakari

Osankenarentsiperu:

g 19.29 Kantakotachari jaka “inchatewa”, iro ikantaitziro pairani “isopo”.

Eero itzinkayiwaitaitziri apaani itonki irirori.

³⁷Okantzitaka eejatzi Osankenarentsipero:

Ari raminakoitakeri rosataamerekitaitakeri.

Ikitaitakeri Jesús

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56)

³⁸Okanta okaatapaake jiroka, José Arimatea-satzi, ikowakotairi Pilato, ikantziri: “Pishinetenari naanairi Jesús.” Jirika José irijatzi kemisantakeriri Jesús, rimananeekiini ikemisantsi ithaawantari Judá-ite. Ikanta Pilato rishinetakeniri. Jatake José, raanairi. ³⁹Ari ripokapaake eejatzi Nicodemo, jatashitakeriri pairani Jesús tsireniriki, ramakotapaake rowaitaitziri kasankari, osheki otenanka jiroka.^h

⁴⁰Ikanta José itsipatakari Nicodemo raanairi Jesús, iponantakariri manthakintsi rashetantakawo kasankari. Iro rametari Judá-ite arika inkitateri kaminkari. ⁴¹Janta tsika ikentakoitakeri Jesús, tzimatsi pankirentsimashi, ari isaikiri owakerari omoonaka tsika ikitaitziri kaminkari, tekera ikitatantaitawoota. ⁴²Ari rowaitakeri Jesús, tema okaakiini isaiki jiroka omoonaki, irootzimatake areetya kiteesheri rimakoryaantapiintari Judá-ite.

Rañaantaari Jesús

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12)

20 ¹Okanta awisanake kiteesheri rimakoryaantaitari, ananinkanake María Magdala-sato iyaate omoonakiki rowaitakerira Jesús. Oñaapaatziro itainkake mapi rashitaitakawori omoonaki. ²Piyanaka iroori ishiyaperotanakitya, iyaatashiteri Simón Pedro itsipatakari itsipa yotaarewo, retakoperotanewo Jesús, okantapaakeri: “¡Ragaitakeri Awinkatharite, te ayote tsikarika rowaitairi!” ³Ikanta Simón Pedro itsipatakari itsipa riyotaanewo Jesús, jatanake kitataarewoki. ⁴Rishiyanakitya apitekeroini. Rishiyaperotanakitya itsipa rookanakeri Pedro, iri etapaakawo rareetaka kitataarewoki. ⁵Inetapitapaake omoonakiki, iñaapaakitziro omaryaamawotaka iponataitantakariri, temaita ikyaapaake inthomoiki. ⁶Aretapaaka Simón Pedro, ikyaapaake inthomoiki, iñaapaakero irirori omaryaamawotaka iponaitantakariri. ⁷Iñiitapaakawo manthakintsi iponataitantakariri iitoki, inashita rowaitanakero te otsipatawo iponaitantakariri, kameetha ichonaankanake. ⁸Ikyapaake eejatzi itsipa yotaarewo etawetakawori rareeta kitataarewoki. Iñaapaakero okaatzi awisaintsiri, ari opoña ikemisantaperotanake. ⁹Te ikemathatziro okantziri Osankenarentsipero,

h 19.39 Jiroka kasankari, rowaitaitakero mirra, rowaitaitzakawo eejatzi owaa inchashi iitaitziri áloe. Osheki otenanka okaatzi 100 libra, iro ikantaitziri iroñaaka 30 kilo.

aritake rañagai Jesús. ¹⁰Irojatzí ripiyantanakari ipankoki jirika apite yotaarewo.

Roñaagaawo Jesús María Magdala-sato
(*Mr. 16.9-11*)

¹¹Ari isaiki María omookeroki iraawaita. Okanta iraawaitaka, onetapitzi inthomoiki omoonakiki, ¹²oñaatziiri apite maninkari okitamaakitake iithaare, risaikake tsika romaryaawetaitarira Jesús. Apaani risaikake itowetakaga, risaikake itsipa iitziwetakaga. ¹³Ikanta maninkariite, rosampitakero ikantziro: “Tsinané, ¿itaka piraantari?” Akanakeri iroori, okantzi: “Rayitaitakenari Nowinkatharite, te niyotzi tsika rowaitakeri.” ¹⁴Ari ipithokanaka, oñaatziiri Jesús, temaita iyotawairi. ¹⁵Rosampitanakero Jesús, ikantziro: “¿Iitaka piraantari tsinané? ¿Iitaka pithotyaakotziri?” Oshiyakaatzi iroori iri ñaanatziro aminirori pankirentsi, okantanakeri: “Pinkatharí, eerokarika aakeri, pinkamantena tsika powakeri, niyaateeta naminairi.” ¹⁶Riñaanatanakero Jesús, ikantziro: “¡María!” Ari aminanakeri iroori, okantzi: “¡Raboní!” (iro ikantaitziri Heber-thatoki “Yotaantanerí.”) ¹⁷Ikantziro Jesús: “Papankaina, tema tekera niyaatziita nontsipatapaiyaari Ashitanari. Piyaate pinkamanteri iyekiite, iro niyaatai nontsipatapaiyaari Ashitanari tsika itzimi Ashitzimiri eejatzí eerokapaini. Iri Nowawanetari naaka, irijatzí Piwawanetzitari eerokapaini.” ¹⁸Okanta iyaatanake María Magdala-sato, okamantapaakeri maawoini iyotaarewo oñagairi Awinkatharite, okamantapaakeri eejatzí okaatzi ikantawakerori.

Roñaagaari Jesús riyotaanewoite
(*Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49*)

¹⁹Okanta otsirenitanake awisanake rimakoryaantaitari kiteesheri, piyotaiyakani riyotaanewo rashitakotaiyakani shintsiini ithaawantari Judá-ite. Ari ikyaapaake Jesús, ikatziyimotapaakari, riwethatapaari ikantapairi: “¡Pisaikayetai kameetha eerokapaini!” ²⁰Ikanta riwethatapaakari, roñaagapairi rako, eejatzí imereki. Kimoshiretaiyanakeni jirikapaini iñaawairira Awinkatharite. ²¹Rapiitanakeri Jesús, ikantziri: “¡Pisaikayetai kameetha eerokapaini! Rotyaantakena naaka Ashitanari, ari nonkantemiri eejatzí eerokapaini notyaantayetaimi.” ²²Ritasonkakeri riyotaanewopaini, ikantziri: “Risaikashiretantaimi Tasorenkantsi. ²³Inkaate pimpeyakotairi eeroka jaka, ari ipeyakoitairi janta. Iriima kaari pimpeyakoyetai eeroka jaka, te ipeyakoitairi eejatzí.”

Iisoshirenka Tomás

²⁴Ikanta Tomás kaatatsiri 12 yotaarewo, iitaitziri eejatzi “Tsipari”, te risaiki irirori rareetantapaakari Jesús.ⁱ ²⁵Ikanta itsipapaini yotaarewo ikamantairi, ikantziri: “Noñagairi Awinkatharite.” Rakanake Tomás, ikantziri: “Eerorika noñagairi tsika ikentawakoitakeri, eerorika nokyaantawakotari rakoki, eerorika nokyaantamerekitari eejatzi, eero nokemisantzi.”

²⁶Okanta awisanake 8 kiteesheri, rapiitairo yotaarewo ipiyotaiyani. Ari risaikitakari eejatzi Tomás irirori. Rashitakoiyakani kameetha, iri kantacha Jesús kyaapaake, ikatziyimotapaari, riwethatapaari ikantapairi: “¡Kameetha pisaikaiyini eerokapaini!” ²⁷Ikantapaakeri Tomás: “Jiroka nako, pinkyaantawakotena, pinkyaantamerekitena eejatzi. Eero pikisoshirewaitzi, ¡Pinkemisante!” ²⁸Rakanake Tomás, ikantanake: “¡Nowinkatharité, Nowawané!” ²⁹Ikantzi Jesús: “Iro pikemisantamatsitantanakari piñaakenaga. ¡Kimoshirera inkantaiya inkaate kemisantainane kaari ñanari!”

Oita rosankenaitantawori jiroka

³⁰Osheki rapiipiintakero Jesús ritasonkawentzimoyetanairi riyotaanewoite, te osankenatakoyeta jaka. ³¹Iroowa osankenayetantakari jirokapaini pinkemisantantayetyaari, jirika Jesús iriitake Cristo, Itomi Pawa. Arika paakotapiintanairi iwairo pinkemisantanairi, aritake inkaña anetakaayetaimi.

Roñaagari Jesús 7 Riyotaanewo

21 ¹Okanta okaatapaake jiroka, rapiitakero Jesús roñaagari riyotaanewo, inkaarecheraki iitaitziri Tiberias. Jiroka okantaka. ²Ari itsipatawakagaiyani risaiki Simón Pedro, Tomás, iitaitziri “Tsipari”, Natanael, poñaachari Caná-ki saikatsiri Galilea-ki, itomipaini Zebedeo, eejatzi apite itsipa yotaarewo.^j ³Ari ikantanake Simón Pedro: “Niyaataty nontarajaate.” Ikantaiyini itsipa: “Ari ankaatanake.” Jataiyanakeni, otetayapaakani pitotsiki. Tekaaitsimaita raye itarajaawetaka tsireniriki.

⁴Okanta okiteeshetzimatake, katziyapaaka Jesús omapipookitzira inkaare. Te riyotawairi riyotaanewo. ⁵Ikaimotapaakeri, ikantziri: “Mainariité, ¿Te payi?” Rakaiyanakeni iriroripaini: “¡Tetaawé!” ⁶Ikantzi Jesús: “Powiinkero pakoperoki pitarajaamento, ari paake.” Rowiinkakero tsika ikantaitakeri. Raake osheki shima, te raawyagairo inoshikairo itarajaamento. ⁷Ikanta yotaarewo retakoperotanewo Jesús, ikantanakeri

i 20.24 Ikantakoitziri jaka “Tsipari”, irijatzi iitaitziri pairani “Dídimo”.

j 21.2 Ikantakoitziri jaka “Tsipari”, irijatzi iitaitziri pairani “Dídimo”.

Pedro: “¡Iriitake Awinkatharite jirinta!” Ikemawake Simón Pedro, tema raatonkoryaawetakitya iithaare, ikithaataanaawo, rimitaakaanakero inkaareki. ⁸Iriima itsipapaini yotaarewo pitotsiki ikenakoyetanai inoshikakotairi ishimane, irojatzí raatakotantapaari omapipookitzira. Tema risaikakotakitzi niyankyeeeronkaini.^k

⁹Ikanta rayiitaiyapaakeni, ñaapaakitzi oisaka paampari, ari ritashitakarí shima, itsipataitakeri pan. ¹⁰Ari ikantzi Jesús: “Pamake shima owakera paakeri.” ¹¹Ikanta Simón Pedro, roosoryaakotakeri ishimane, inoshikakotakeri irojatzí omapipookitakera. Antaripaini ikanta shima, ikaatzí 153. Temaita isagayi itarajaamento. ¹²Ikantzi Jesús: “Jame oya.” Tekaatsi apaani yotaarewo osampiterine iitakarika, tema riyoperotaiyakerini iriitake Awinkatharite. ¹³Raakero Jesús pan, ipayetakeri apawopaini, ari ikantakeri eejatzí shima. ¹⁴Irootake mawatanaintsiri roñaagari Jesús riyotaanewoite rañagaira.

Pinkempoyagainari noweiate

¹⁵Rithonkanakero rowaiyani, rosampitanakeri Jesús jirika Simón Pedro, ikantziri: “Simón, itomi Jonás, ¿Pinintaperotanama eeroka?” Ikantzi Pedro: “Piyotzi eeroka Pinkathari, naapatziyimi.” Ikantzi Jesús: “Pinkempoyagainari noshiyakayiri noweiate.” ¹⁶Rapiitakeri rosampitziri: “Simón, itomi Jonás, ¿pinintanama?” Ikantzi Pedro: “Piyotzi eeroka naapatziyimi.” Ikantzi Jesús: “Pinkempoyagainari noshiyakayiri noweiate.” ¹⁷Iro mawatatsiri rosampitziri, ikantziri: “Simón, itomi Jonás, ¿pinintanama?” Ari rowashiretanaka Pedro, tema mawa rosampiminthatakeri, ari rakake: “Pinkatharí, eerokatake yotzirori maawoini, piyotzi eeroka nonintzimi.” Ikantzi Jesús: “Pinkempoyagainari noshiyakayiri noweiate. ¹⁸Tema eeniro pimainaritzí, pikithaata pikenayetantari tsika pinintakaawo. Irooma arika pantarikitapaake, apatziro powaankawakotaiya, itsipa kithaataimine, raayetaimi tsika te pikowawetawo piyaate. Imaperotatyá.” ¹⁹Ikantantakawori Jesús jiroka, ikowatzí inkemathaitero eero ikamita Pedro irojatzí rantyashiparikitankya, iroowa impinkathaitantyaariri Pawa. Ikanta Jesús ikantanakeri Pedro: “¡Poyaatena!”

Yotaarewo retakoperotanewo

²⁰Ikanta ripithokanaka Pedro, ñaatzí royaatakeri retakoperotanewo Jesús, iri shentakeriri Jesús rowaiyani pairani, osampitakeriri, ikantziri pairani: “¿Pinkatharí, iitaka pithokashitemine?” ²¹Ñaawakeri Pedro jirika impoitapaintsiri, rosampitanakeri Jesús: “Pinkatharí, jirika,

k 21.8 Kantakotachari “niyankyeeeronkaini”, okaatzí osanthatzi “200 akosampi”, irojatzí ikantaitairi iroñaaka “100 metro”.

¿itaka awishimoterine irirori?”²² Ikantzi Jesús: “Arime nonkowe ari rañaaperotakeme jirika, irojatzi nipiyantakyaari paata, te okowajaanta piyotero jiroka. Poshiretaina eeroka.”²³ Okanta paata ithonka iyaatakotanake rakakeriri Jesús jirika Pedro, ikemayetakero maawoini iyekiite, roshiyakaatzi eero ikamita jirika yotaarewo rosampikowentakeri Pedro. Iro kantacha, tera inkantatye Jesús: “Ari nokowi rañaaperote...” Jiroka ikantajaantakeri: “Arime nonkowe ari rañaaperotakeme jirika, irojatzi nipiyantakyaari paata, te okowajaanta piyotero jiroka?”

²⁴ Naaka kenkithatakotaincha nokantake “jirika yotaarewo”, tema naaka osankenatakerori jiroka osankenarentsi. Iro riyoperotantaitari imaperotatya jiroka.

²⁵ Te nonkenkithatakotero maawoini rantayetakeri Jesús, tema osheki okanta. Arime osankenatakoyetyaame maawoini, aritakeme ananakero maawoini kipatsi ompiyotyame osankenarentsipaini. Ari onkantaitaatye eyaani.